

ՐԱՏԻՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ԾԳՈՍՏՈՍ 7, 1913.

Ն^o 32

ՊԵՆՏԻ ՄԱՒՍՈՒՄԼԱՐ

ԷՎՐՕՓԱ ՍԷՕՅԼԷՅՕՐ

«Էվրոփա պիր չէյ տէմէյօր», «աէր իքէն ազ գալտը քի մահճուպ ուաճագ իտիմ: Էտիր-նէնին իսթիրտատը միւնասէպէթիյլէ Լօնտրա-տան պիր ոէտա պաշլայըպ պիւթիւն փայի-թախթլարտա աքս էտիյօր: Էվրօփա սեօյիյօր, հէմ էօյլէ պիր լիսան իլէ քի տէյիլ 400 միլիօն թէպասը ուոպ տէնիլլէրին հաքիմի ուան վէ իւլլէրինտէն կիւնէյ պաթմայան պիր տէվլէ-թին պաշ վէքիլի իլլա աոթի պիր աոէմ սէօյ-լէսէ պիլէ ինսանը տիւչիւնտիւրիւր: Պունու միւթէպըպ գօճա Ֆրանսա, Ազիմ Բուսիա վէ սաիրլէր տէ սէօյլէյօր, Երնէ տէ Օսմանլըլար աոամ ազըլը Էտիրնէտէ Եէրլէյիյօրլար: Պիզ պու սէտայը իքի հօգթուտան թէտղիգ էթմէք իսթէրիզ:

Էվվէլա, հազգ ըր ջըր: Թարիի սահիֆէ-լէրինի էպէտէն մուրատը էտէն, պու աորը տէյիլ Նէրօնլար վէմանընը պիլէ հիճապ էթ-տիրէն նիչէ ճանվէրիլքէր վէ բիւրվայըզար իրթիքիւպ էտիլիր իքէն սիւքիւթ էտէն, քէնտիլէրին պիզգաթ ահտը վէ ֆարըլը ուան նիչէ վաղըլարտան դաչընան Էվրօփա՝ աճէպա պու տէֆա սէտինի հազգ վէ աոալէթ ի-չիճն մի գալտըրըյօր: Նէ իմիչ պիր միլլէթին 500 սէնէտէն պէրու միւլքի ուան պիր մահալ պաշընա վուրուլուպ էլինտէն ալընմըչ, ճէպ-քէն զապթ ուունմուչ վէ պիլ մէճպուրիյէ բա-զի ումուչ, մուահէտէ իմզալամըչ, չիմաթի տէ օ զասպ էտէն օրայը մուհաֆազա էտէմէմիչ,

էվվէլըի սահիպի կիտիպ ալմըչ, պունուն հազգըլըլըր աոալէթսիլլիյի նէրէտէ տիր քի էվրօփա հայդարա էտիյօր: Նէ՞տէն Պուլղարըն վուրուպ զըրարագ, 100 պին ճանլար թէլէֆ էտէրէք կէլիպ ալմասը հազգ ուույօր տա՝ Օս-մանլընըն կիտիպ հիչ տէ թէլէֆաթ վէ իա-րապիլէթ էթմէյէրէք ալմասը հազգ ումայօր: Մուահէտէ իլէ օրասը Պուլղարըն ումաղա դա-րար վէրիլմիչ, փէք ալա, 500 սէնէ տիր օրա-սը Թիւրքիւն ուտուղու տախի դաթ գաթ մուահէտէլէրլէ թային ուունմուչ իտի: Պուլղար նէ՞տէն ու մուահէտէլէրի սայմայօր տա Թիւրք-լէր սայսըն: Պիթարաֆ տիւչիւնէլիմ, ինսան-ճա, հազգճա տիւչիւնէլիմ, հա՞նկը միլլէթ պունու հափմազ իտի: Հա՞նկը օրտու պուն-տան մուգատաէն, պունտան ալի պիր վաղիֆէ իֆա էթմիչ տիր: Պանա կէլիր քի Օսմանլըլար Օսմանլը ուալը տահա պունտան սըրալը, պուն-տան սօղրու, պունտան հազըլըզը պիր իչ հափմամըչ իտիլէր:

Պունա չու իթիրազ կէթիրիլիյօր քի, «Է-նօս—Միտիա խաթթընը թային էտէն Էվրօփա իտի, Խօզսա քէնտիլէրինէ գալսա Պուլղարլար կէլիպու ուիմ ճէղիթէսինի վէ Մարմարա գը-յըսընը տա վէրմէզլէր իտի: Իմաթի մատէմ քի Էվրօփա օ գատար Եէր գուրթարտը, Էվրօ-փանըն սէօղիւնիւ տինլէմէք լաղըմ տըր»: Պունա չու ճէվապ վէրիլէպիլլիր քի, Թիւրքիա սուլհու հէր նէ չարթ իլէ իմզալասա, Երնէ օլաճաղը պու իտի: Թէքֆուր տաղընը, Չա-թալճայը, հաթթա Իսթանպուլը տա ալընըղ տէ-սէ իտի Երնէ Պալգան հարիպլէրի պիր պիրինէ տիւչէճէք վէ Թիւրքիա մալինի կէրի ալաճագ

խախտելով Եվրոպան ընդհանրապես հաճելի եղած էր Պեն օլստան չօգտան սուղհու իմզալար տուրուր խախտելով, վե ֆազլա մասրաֆ, գայաթ էթմեզ իտիմ, օլ զեման պու գազլա տահա չիտտեթլի օլուր վե պիրպիրինի պիւթիւն մահվ էտէրլէր իտի : Երեսն տէ պիրպիր Կէնճ Թիւրքլէր պէնտէն ազ զուրնազ տէյիլ տիրլէր կէօրիւնիւյօր : Հէփիմիզ տէ “նի” չիւն պու գատար ասքէր կէթիրիյօրլար, նի” չիւն մասրաֆ էտիյօրլար” տէյու մըրլուտանըյօր իտիք : Պիլտիքլէրի վար իմիշ, ասքէրէ պիր ազ ֆազլա էքմէք հէտիրտիլէր, հալալ օլսուն : Կէնճ Թիւրքլէրին պին պիր խաթասը օլսուն, լաքին չու ազըլլըլըզլարը օնլարը պասարրար : Հարպտա հէր պիր ֆէնն վե փըլան ճաիզ տիր, Օսմանլը ֆէննի տէ սուղհու իմզալամազլա զալէպէ տիր : Պուհա քի” մ նէ տէյէպիլիւր :

Սանիէն, Եվրոպանըն պու սէօյլէմէսինին քհեխիլի նէ” օլաճազ : Պիլիմ 30—40 սէնէտէն պէրու պիլտիլիմիզ Եվրոպա իսէ ինչ օլաճազ : Մր. Ասքաթիթ զայէթ գուզվէթլի սէօյլէմիշ, պիլ օնտան գուզվէթլիտինի տէ կէօրաիւք : Երեսն օ մուազլամ ինկիլթէրրանըն պաշ վէքիլի 18 սէնէ էվվէլ Լօնտրանըն Թիւրք սէֆիրինէ “կիթ Սուլթանա սէօյլէ, կիւնլէրի սայըլմըշ տրը” տէտի : Սուլթան պիր ազ սընամազ իչիւն 200 պին ասէմ քէստի, սօնրա օ պաշ վէքիլ, “նէ” հափալըմ, պիլիմ կէմիլէրիմիզ Արարատ տաղընա չըգմազլար, տէյիլ իչի չազայա վուրտու, չիմտի տէ օ կէմիլէր Մարիցա ըրմաղընտա հէօրիւմէզ տէրսէ” հիչ թէաճծիւպ էտէճէք պիր չէյ հօգ տրը :

Եվրոպա գոնսերքի տէնիլէն օլ դօմէտիա ճիտտէն իթթիֆազ էտէճէք, սօնրա տա չէտիտէն պիր մուամէլէյէ թէչէպպիւս էտէճէք, հանի ճէպր իսթիմալ էտէճէք իմիշ : Օ գօնսէրթին վէրտիլի նօթալարըն նէ գատար էհէմիլյէթի օլտուղուղու Պապ ը Ալի չօգ էյի պիլիլ, օնլարտան միւնտէր ալթընտա փէք չօգ վար : Շիմտիյէ գատար չարգ մէսէլէլէրինտէ ճէպրի միւտաիւլէ իչիւն պիր չարէ պուլամամըշ վէ հէր նէ օլսա րազի օլմուշ օլան Եվրոպա՝ չիմտի պիր չարէ” մի պուլաճազ, պուհա ինանմազ իչիւն ինսան Գաֆ տաղը գատար իմանա մալիք օլմալը տրը : Կիքսէ, օ խաքքը կիչլէ տէմէյէ գուզվէթի օլմայան Եվրոպա : Նա” սըլ չըգարմաղա գուզվէթի օլուր : Գօլայընը հափամայան կիւճիւնի նա” սըլ հափար : Էն հազըլը մէսէլէտէ քէօթրիւմ վէլալ օլան Եվրոպա չիմտի սիւահը ալըպ գօշա-

ճա” գ մը : Պիր Գարատաղա սէօլ անլաթմազ իչիւն սըզըլմատան ումում Եվրոպա ֆիլօսը թէչքիլ էտիպ, պիր սինէք իլէ օղրաչմայա կիւճիւք չէքէն Եվրոպա՝ ինթիգամ վէ հազգ հիսսիյաթը իլէ տօլմուշ 2—300 պինլիք պիր օրաու իլէ նա” սըլ օղրաչաճազ : Պիր Էսիրնէ մէսէլէսի իչիւն Եվրոպայը պու մէչղուլիյէթ վէ թէչլիքէյէ գօյմազ տէյէ” ր մի : Հայսիլէթ վէ փրեքթիմ սէօզիւ օլույօր, օնու ճէպիմէ գօյ, սիյասիյաթտա էօյլէ չէյ օլմաաղընը զաթէն էօյրէնտիք : Եվրոպա օնու չօգտան դայալ էթմիշ տիր :

Զանն օլունույօր քի Րուսիայա միւսաատէ էտէճէքլէր վէ Օսմանլը իզէրինէ հիւճիւմ էտիպ պու մէսէլէյի պիթիթէճէք : Էյէր Եվրոպա Րուսիայը միւնֆէրիտէն հարէքէթէ պրազաճազ պիր մէվգիտէ օլսա իտի պու վաղըալարըն հիչ պիրի օլմազ իտի : Պալգան մուհարէպէսի տէ օլմազ իտի, սօնրաքի մուհարէպէ տէ օլմազ իտի : Օսմանլը տա Էսիրնէյէ կիթմէզլէր իտի : Եվրոպա Րուսիայը թուլմազ իլէ մէչղուլ տրը : Թիւրք առաքիլինին Էսիրնէյէ կիթմէսինտէ Լնկիլթէրրանըն վէ Եվրոպանըն պաղըրըպ չաղըրաղը, Էսիրնէնին Պուլղար հաթիւրք օլտուղու տէյիլ, Րուսըն թահրիք օլունտուղու վէ պիրազ իչլէրինին կիւճէ տիւչտիւլի իչիւն տիր : Թիւրք մաթպուլաթը երեսն ետնլըշ հէրտէ Լնկիլթի տիւչմէն կիպի թէլազըլ էյլէտի : Հալ չու քի Էսքուլթ չունու տէմէք իսթէյօր իտի քի, “Նիչիւն պու կիւճ պէլա թուլուպ սուրտուղումըզ չէմալ գօնշունուղա խուչլանտըրաղը” : Րուսիայը սալը վէրմէք Եվրոպա իչիւն 100 Էսիրնէ մէսէլէսինտէն թէչլիքէլի տիր : Եօգ էյէր Եվրոպա արթըզ Րուսը զապթ էտէմէյէճէք հէրէ կէլմիշ իսէ Էտիրնէնին կիտիպ կիթմէմէքլիյինին էհէմիլյէթի գալմազ, զաթէն պիր պէհանէ պուլուր :

Էն հօքսի. Եվրոպա իթթիֆազ էտէր տէ Օսմանլը տրը չըգարաճազ պիր վասըթա պուլուրլար իսէ նէյիլիմիզ դայ օլուր : Զաթէն Էտիրնէ կիթմիշ քի կիթմիշ : Պիր կիւնիւն պէյլիլ պէյիլ, Օսմանլը տրա պիր չէրէֆսիլիք տէ տէյիլ : Հայտէ չըղըլսըն, լաքին հիչ տէյիլ րահաթ րահաթ, օրտու իսթէսիյինի պէրապէր ալարազ, վազֆլարա, Իսլամ էհալիյէ, ճամիլէրէ ալտ իմթիյաղլար սլարազ, թազմինաթտան գուրթուլտուղտան մատա՝ մալիյէճէ պաղը չարթլար գօյարազ, ատալար մէսէլէսինտէ,

գօլլարը տախի հուսուտը գուզվելի պիր սուրէթտէ մուհաֆազա էթմէքտէ տիրէր: Շիմաի Պուլղար օրտուսունուն հէյէթ ի մէճ-մուսը պու թարաֆտա պուլունույօր, մա-մաֆիհ, 10, 11 վէ 13 ինճիւ ֆըրգալարըն հա-լա Գարասի օվասընտա պուլունուտուղու տախի միւնթէմէլ տիր: Եունանիսթան վէ Սըրպիս-թան, Սօֆիայա 300,000 ասքէր տախի սէվզ էթմիշ օլսալար ևինէ Պուլղարլարըն փաի-թախթընը սուհուլէթլէ զապթ էտէմէյէճէքլէր իտի, էյէր Պուլղարիանըն գարչըսընտա եալընըզ քէնտիլէր պուլունումուշ օլսալարտը: Լաքին շիմալտան Բումէն օրտուսունուն, ճէնուպտան իսէ Թիւրք օրտուսունուն հարաքէթի, Պուլ-ղարիայը փէք մէյուս պիր հալա գօտուլար: Հէր նէ գասար Պուլղար օրտուսունուն տա-խիի ահվալը հազգընտա փէք ազ մալիւմա-թըմըզ վար իսէ տէ, մաղուպիյէթլէրինտէն վէ մէմէքէթին ումումի վազիյէթլինտէն անըն նէ՝ հալտա պուլունուտընը իսթիտլալ էտէպիլիթիւր: Պուլղար օրտուսու էսկի շէօհրէթինի վայ էտիպ պիր չօգ ասքէր վէ մուհիւմմաթտան մահրում օլտու: Օ Պուլղարիանըն պէօյիւք պիր զըսմըն-տան արթըզ ասքէր վէ էրգազ ալամայօր: Պուլղար ասքէրինին իյդա էթտիյի մէզալիւմ հազգընտա տէվէրան էտէն բիվայէթլէրին օն-տա պիրի պիլէ տօղրու օլսա, Պուլղար օր-տուսունտա ինթիզամ գալմատըղը իսթիտլալ օլունապիլիւր: Տահա պիր այ էվվէլ, Պուլղա-րիա ասքէրի շէօհրէթինին սէմթ իւր բասընտա պուլունույօր իտի: Էյէր երլաըզը շիմալիւք պիր ազ գարարմընտա, պունուն եալընըզ սէ-սէպի մէպտէսիզ վէ պասիրէթսիզ պիր սիյա-սէթին ֆէննի հարպ իճապաթընա էնէմիյէթ վէրմէյէրէք Պուլղար օրտուսընը իմքեանըզ պիր իշի պաշա չըգարմաղա սէվզ էթմէսի օլ-մուշ տըր:

Թայնզ

Բումլար էվրօֆուսան ևն՝ քալիպ էսիյօրլար. — Էյէր Պուլղարիանըն զապթ էթմիշ օլտուղու արազի քէնտինէ իլհազ օլունտա, 750,000 Բումլար Պուլղարլաշմազ վէ միլլիյէթլէրինի զայ էթմէք թէհլիքէսինէ մարուզ դալաճաղլար: Պու սէպէպտէն Մաքէտօնիա վէ Թրակիա Բում-լարը թարաֆընտան պիր հէյէթ սապըզ մէ-պուս Մ. Վամվաքաս թահթը ըրիյալէթլինտէ էվրօֆաշա իրսալ էտիլէրէք, հիւքիւմէթլէր-

տէն թագսիմի արազի մէսէլէսինտէ Բումլա-րըն միւստաիյաթընը նազարը իթիպարա ալ-մալարընը թալէպ էտէճէքլէր: Բումլար իսէ իստիալարընը շէօյլէ սէրա էտիյօրլար: «Մա-քէտօնիանըն թագսիմի, ումում թարաֆընտան գապուլ օլունումուշ պիր մէպտէյէ կէօրէ օլմալը տըր վէ պիզ սապմըզտան օ գասար էմինիզ քի հէր հանկը պիր մէպտէ ինթիլիպ օլու-նուրսա օլունսուն պիզ օնա թապի օլաճաղըզ: Թիւրքիայա գարչը իլանը հարպ օլունսուղտա Եունան օրտուսունուն մազսէտի, տիւշմէն գուզվելի մահվ էթմէք օլտուղունտան շէհրէր զապթ էթմէք սէվտասընտա տիւշմէտի: Եունան օրտուսը սուհուլէթլէ զապթ էտէպի-լէճէյի շէհրէրի պու մազսէտլէ զապթ էթմէ-տիլի հալտէ, Պուլղարլար մէզքիւր շէհրէրի քէնտիլէր զապթ էթտիլէր վէ օ տա Բումլա-րըն մուալէնէթիլէ, շէօյլէ քի Սէրէվի 17, Գալալայը 3 ասքէրլէ զապթ էտէպիլտիլէր: Պինաէն ալէյ, էյէր պինլէրճէ միլլէթտաշա-րմըզըն պու սուրէթլէ պիզտէն ալընմասը, միւթթէֆիզլէրիմիլէ սատըզ դալմըշ օլմամըզա պիր միւքեաֆաթ իսէ, պու փէք ալապսըզ-ճասընտա պիր մուամէլէ օլուր: Թէքրար, էյէր էհալինին էքսէրիյէթի նազարը իթիպարա ա-լընըստ, էքսէրիյէթի գաթիյէ Մաքէտօնիա վէ Թրակիա տա Բումլարտա տըր: Մուհարէ-պէտէն էվվէլ Բումլէլի Պուլղարլարը վէ Բում-լարը արասընտա փարլամէնթէ կէօնտէրէճէք-լէրի մէպուսլար հազգընտա պիր իթիլաֆ ազտ օլունարազ աթիտէքի ճէտվէլ թէգարուր էթմիշ իտի:

Բում Պուլղար

Սեւանիք վիլայէթլինտէն		
(Մաքէտօնիա)	5	3
Մանասթըր (Մաքէտօնիա)	5	2
Գօսօվա	—	2
Էտիրնէ (Թրակիա)	7	1
Չաթալճա	1	—
Իսթանպուլ	3	—
Եանեսա	4	—
Եէքիւն	—	—
	25	8

Պինաէն ալէյ հալընըզ Թրակիա վէ Մա-քէտօնիատա 6 Պուլղարլարա գարչը 18 Բում-լար մէպուս ինթիլիպ օլունաճաղլար իտի: Պու րազամլար էհալինին սայըճա նիսպէթլինի կէօսթէրմէյէ քիաֆի տիր, զիրա մէզքիւր վի-լայէթլէրտէ 1,500,000 Բում վէ անճազ 400,000

Պուլղար վար տըր վէ պու 6 մէպուստան 2սի տախի Բոււլարըն ֆէաաքէարըզլարըլա ին- թիխապ օլունապիլէճէքլէր իտի: Թէքրար, Բոււլար Թիւրքլէրէ գարչը հիւճիւմ է- տէն Պուլղարլարա փէք ազիւմ մուալէնէթտէ պուլունսուլար վէ մուհարէպէնին պախթը իւզէրինէ գաթի պիր թէսիր իչլէտէն Եունան տօնանմասընտա, հինէ պու Բոււլարըն հէ- տիլէլէրինին փէք պէօյիւք հիսսէսի օլմուչ տըր: Իտախամըզը թէրվիճ էտէն պիր տիկէր խուսուս սա Մաքէտօնիա վէ Թրախիատա ու- մուրը թէրպիլէտէ Բոււլարըն իհրազ էթ- միչ օլտուղու մուհիւմ մէվզի տիր: Պու կիւն մէվքիւր էյալէթլէրտէ 2,000 Բում մէք- թէպի օլուպ հէր պիրինտէ վասաթ հիսապ 60 թալէպէ օգուր վէ սէնէվի պիր միլիօն լի- բատան ֆազլա մէսարիֆ էտիլլօր վէ պու սա պիզզաթ Բոււլարըն քէսէսինտէն չըգըյօր: Թիճարէթ տախի Բոււլարըն էլինտէ տիր վէ չայէտ իրատէթլէրինէ րաղմէն 750,000 Բում- լար Պուլղարիայա իլհազ օլուպ Պուլղարլաչմազ թէնլիքէսինտէ պուլունուրլարսա, նէթիճէտէ էվրօփայա դատար թէսիր էտէն պիր իգթի- սատի պուհրան վիճուտա կէլէճէք տիր: Պուն- տան պաչլա Պուլղարիանըն մէնաֆի ի հապի- զիլէսի իչիւն պիլէ մուզիրր օլաճադ տըր, զիրա պէօյլէ քէսիր Բում էհալլիի Պուլղարիա հու- տամայաճազ վէ քէնտիսի իչիւն զաաֆ սէպէպի օլաճադ տըր: Թրախիա վէ Մաքէտօնիանըն 1,500,000 Բում սէքէնէսի օլուպ, պուհլարսան 250,000ի Բօտօսթօ վէ Չաթալճա ճիվարընտա Թիւրք իտարէսինտէ գալաճազլար, 100,000 Բում՝ Սէրպիայա տիւչճէք, էյէր Պուլղարլար Տէտէ Աղաճ իլէ չիւպի Մաքէտօնիայը մու- հաֆազա էթսէլէր, 350,000 եախօտ 400,000 Բում քէնտիլէրէ կէլէճէք վէ պու էյի պիր թադսիմ օլմամազլա պէրապէր պիզ գապուլ էտէճէլիզ, ֆապաթ 700,000 Բումլարը Պուլ- զարլաչտըրմազ, մէտէնիլէթէ դարչը պիր ճի- նայէթ օլաճադ տըր: Թրախիանըն վէ ճէնուպի Մաքէտօնիանըն Պուլղարլար թարաֆընտան զապթ օլունմասը իչի գարըչտըրմըչ տըր, զի- րա Պուլղարիա ֆէթհ օլունան արազինին օնտա պէչ պուլունղընը քէնտիսի ալմազ իսթէյօր, հալ պու քի Եունանիսթանա անճադ օնտա իքի- սինի թէքը էթմէք իսթէյօր: Բոււլարըն միլ- լիլէթլէրինի մուհաֆազա էթմէյէ վէ Եունա- նիսթանա իլհազ օլունմազա տօղրու օլան ար- զուլարը զայէթ չէտիտ տիր վէ զանն էտէրիզ

քի պու նազարը իթիպարտան տուր թութու- լամազ: Կլասաթօն 1870տէ Ալգաս Լօրէյնին իլհազը մէսէլէսի հազընտա պահս էտէր ի- քէն տէտի քի, մէսէլէ պիզզաթ էհալլինին հիս- սիյաթընա թէվֆիզէն հալլ օլունմալը տըր: Էֆքեարըմըզճա, եազըյօրսը միւչարիլէյի, «մէզ- քիւր արազի վէ սէքէնէնին հալընըզ ճէպը իլէ ինթիգալ էթմէսի էվրօփայա պիր զիւլ տիր, էվրօփա րէյինի պէյան էթմէք սէլահիլէ թինի հաիզ տիր վէ պունու էյի պիր սուրէթտէ իս- թիմալ էտէպիլիր:» Պու մէպաէյի Ալգաս Լօրէ- նէ թաթալիզ էթմէքտէ րիւֆէգասընտան պա- զըլարընըն էֆքեարը ֆարզը իտի: Փազաթ ճէնուպի-Մաքէտօնիանըն Բոււլարընա թաթ- պիզ էթմէքտէ զէրրէ գատար չիւպհէ էտիլէ- մէզ: Մէսէլէ հանկը նօզթատան թէտգիզ օլու- նուրսա օլունսուն, աչի նէթիճէյէ վասըլ օլու- նաճադ տըր:»

Գօնթիւնիօրէի Րիլիա

Աճեւիսթան անլալը.— Ճէնուպի Աճէմիս- թան Ինկիլթէրրա տաիրէ ի նուֆուզընտա իսէ տէ ասայիլ Եիւզիւ կէօրմէմէքտէ տիր: Քէր- պան Խօլլարը խըրըզլար վէ ասըլար թարա- ֆընտան օլ տէրէճէ էմիլէթսիզ պիր հալտա արըր քի պէօյիւք քէրպանլար պիլէ կէչմէյէ ճէսալէթ էտէմէյօրլար: Եազընլարտա Պէնտէր Ապպաստան Բիրմանա կիտէն Խօլտա տախի վուզուաթ օլմուչ օլուպ՝ Շիրազ Խօլու տա- խի էմին տէյիլ տիր: Լինճ պիրատէլլէր գում- վիանիսթանըն պէօյիւք ումուրը օլան Այվազ իսփահան Խօլունտա տախի իսթիլաթ վէ նազ- լիյաթ սայքի մահվ օլմուչ տըր: Պունտան մատա Աճէմ քէօրֆէզի գըլըլարընտա սիւահ դաչազըլըզը մէսէլէսի Ինկիլիզ հարպ սէֆի- նէլէրինի մէշղուլ էտիպ պիր չօգ տա Ինկիլիզ պահրիլէ նէֆէրինին թէլէֆինէ սէպէպ օլույօր: Ինկիլիզ մուհաֆազասը օլմասա իտի չիւպիլէ չօղտան աչիլէթլէր տախիլտէն հիւճիւմ էտիպ Պուլիրի, Լանկայը վէ Պէնտէրապասը եաղմա էթմիլլէր իտի: Շիմաի պիլէ Ինկիլիզ վափօր- լարընը տիլլէմէյիպ հիւճիւմ էթմէյէ թէչէպպիւս էտիյօրլար: Բուսիա Տեւիս մէսլէքինի թազիպ էտիյօր վէ Շիմալտա տաիրէ ի նու- ֆուզը օլան դըսմտա 16 պին Բուս ասքէրի պուլունսուլույօր: Պու Խօլ իլէ Աճէմլէր Բու- սիայը սէվմէսէլէր պիլէ անա հիւրմէթ էթմէյէ մէճպուր օլույօրլար: Ինկիլթէրրանըն միւլայիմ

փօրթիզասը ճէնուպտա լազըմ օլան թէնսիրի
իֆա էտէմէմիշ տիր: Շիմալտա պիր աշիրէթին
Բուս ասքէրինէ աթէշ էթմէսի խայալ օլուն-
մազ, ձէնուպտա իսէ գըյըտան ինկիլիզ վա-
փօրլարընա աթէշ էթմիլէր վէ պիր նէթիճէ
կէօրմէտիլէր: Էյէր ինկիլթէրրա օրատա պիր
թէնսիր իճրա էթմէք եա ասայիշ թէնմին էթ-
մէք իսթէր իսէ աանա մուալլէն վէ զուվլէթ-
լի պիր մէսլէք թազիպ էթմէլի տիր:

Բուսանիսնըն րօյու. — Պալգան մէսէլէլէ-
րինտէ էն րահաթ, եինէ էն մուհիմ րօյու օյ-
նայան Բուսանիա օլմուշ տըր: Էվլէլէթի մու-
հարէպէտէ հազգը սիւքիւթ օլմազ իւզրէ Սի-
լիսթրէ-Թուսա գըյըսընտան էփէյի պիր հէր
ալարազ իքթիֆա էտէճէք իտի: Իքինճի տէ-
ֆա մուհարէպէ պաշատըղընտա մէսէլէ պիւս-
պիւթիւն պաշալաշըպ՝ Պալգան միւվազէնէսի
պօզուլմազ թէնլիքէսի մէյտանա կէլտի: Ֆիւ-
թիւհաթ իլէ սէրմէսթ օլմուշ մաղրուր Պուլ-
ղարիա, վէլի ի նիմէթի Զարը պիլէ րէտտ էտիպ
միւթթէնիտէրի իւզէրինէ սալտըրընճա, Պալ-
գան միւվազէնէսի հէր հալտէ պօզուլմազ վէ
պէօյլէճէ էվրօփանըն տախի սուլնու իլսալ օ-
լուպ Բուսանիա տախի թէնլիքէլի պիր վազի-
յէթտէ պուլունաճազ իտի: Պուլղարիա
ղալիպ կէլտէ պիր թէնլիքէ, մաղրուպ օլտա
պաշաա պիր թէնլիքէ մէյտանա կէլէճէք իտի:
Հէր քէս եինէ Պուլղարիանըն զալիպ կէլէճէյի
զաննընա զահիպ օլտու: Բուսիա օլ սէրքէշ
Պուլղարիանըն օլ տէրէճէ սիվրիլիպ Սըրպիա-
նըն էզլլմէսինէ րազի օլամազ իտի: Սէրպիա
Բուսլար իչիւն տահա նազըլը էվլատ օլտուգ-
տան մատա Ավսթրիայա դարչը ասըլ Սլավ
մէսլէքինի հրֆղ էտէճէք օլան Սէրպիա իտի:
Պուլղարլար Բուսիայը րէտտ էթտիքլէրի կիպի
չիմտիտէն Ավսթրիայա տօղրու պիր թէմայիւլ
կէօսթէրտիլէր: Այնի դօրգու Բուսանիայը
տախի իսթիլա էյլէտի, չու հալտէ Բուսիա իլէ
մէնֆատթլարը պիրլէշմիշ օլտու, պիլա չիւպհէ
Բուսիանըն րիզասը վէ պէլքի թէրթիպի իլէ
Բուսանիա Պուլղար արազիսինէ կիրիպ Սօֆիա
հազընլարընտա հազըր տուրտու: Վազիֆէսի,
1. Մուհարէպէյի մէն էթմէք, պրազմամազ քի
իլէլ էպէտ պիր պիրլէրինի մահվ էթսինլէր,
2. Պուլղար զալիպ կէլիւր իսէ օնուս պաշընա
վուրուպ տուրտուրմազ, օլ պիրլէր զալիպ
կէլիւր իսէ Պուլղարը էզտիրմէմէք վէ պուշնա-

րըն արասընտա հէմ միւվազէնէյի սազլամազ,
հէմ քէնտիլէրի սուլհա իճպար էտիճի գուվ-
վէթլի պիր արալայըճը վազիֆէսինի ալմազ:
Բուսանիա օրայը իտարէ էյլէր իքէն աշաղը-
տան Օսմանլը իչինի պօզտու, չէօյլէ քի էտիր-
նէ Թիւրքիտա գալարազ միւվազին տէյիլ քի
պուշնլարըն արասընտա միւվազէնէ պուլուպ
իչի գափատապիլսին, օլ սէպէպտէն տիր քի
պիր Թարաֆտան Սուլթանա թէլէղրաֆ չէքէ-
րէք րիզասը օլմաղըղընը պէյան, տիլէր թա-
րաֆտան էվրօփայա միւրաճաաթ էտիպ էյէր
Օսմանլըր օրտան չէքմէզ իսէնիզ պու թէվտի
օլունան մուհիմ իչի պէճէրէմէյէճէյիմ, հիսապ
չաշըյօր տէյու պաղըրմաղա պաշալտը: Էտիրնէ
Օսմանլըտա գալըր իսէ օլ զէման Պուլղարա
նէ՞ դալըր, իմտի Պալգանլարտա պու նիզա,
կիւրիլթիւ էպէտէն տէվամ էտէր: Պազալըմ
Բուսանիա չու արալայըճը րօլունու սօնունա
գատար իֆա էտէպիլէճէ՞ք մի:

Ա. Ն.

Ֆիլիպպին Ասալարընա Իսլամլար. — Իսլա-
միյէթ պու Ատալարա, 16նճը ասրտա, Շէրիֆ
Քիսպունկասվան վէ Շէրիֆ Մաքթում նամ
զաթլար վասըթասըլա իտիլալ էտիլմիշ տիր:
Պու կիւն մէզքիւր ատալարտա պիր միլիօնը
միւթէճավըզ Իսլամ պուլունմաղտա տըր: Եա-
զընլարտա միւթէմա ը Ամէրիգա օրտուր
միրալայլարընտան Ֆինլի՝ մէզքիւր ատալարտա
պուլունան Իսլամլար Թարաֆընտան վէթիլ ՚ի
մութլազ նասպ էտիլէրէք Իսթամպուլա իզամ
գըլընմըշ իտի: Պունտան մագսէտ իսէ Զաթը
Շահանէյէ միւրէճաաթլա պիր դաշ խօճա վէ
միւտէրրիս թալէպ էթմէք իտի, չէօյլէք օրա-
տա պուլունանլար տահա ֆազլանուր վէ մա-
լիւմաթ ալարազ Իսլամիլէթտէ պագի վէ սա-
պիթ գալսընլար: Միւլարիւնիլէյհ միրալայ,
րէսմի տաիրէլէրտէ պիր թազըմ զէվաթ իլէ
միւլազաթտա պուլունաղտան մատա պիր գաշ
տէֆա տա Շէյիս իւլ Իսլամլա միւլազաթա
մուվաֆֆազ օլմուշ տըր: Լաքին, պիր Ամէրի-
գալընըն, Տին ի Իսլամըն թագվիլէ վէ ինթի-
լարը իչիւն վէթիլ ի մութլազ հալընտա Իս-
թանպուլա կէլմէսինտէ հիւքիւմէթ պիր սիյա-
սի մանա վէ մագսէտ վար տըր չիւպհէսինէ
զահիպ օլտու իսէ տէ, միւլարիլէյհին ճիտտի-
յէթ ու սամամիլէթի, օ չիւպհէլէրի զալի էյլէ-
տի: Պատէհու Սատրազամ Մահմուտ Շէվքէթ

փաշա վէ փրէնս Եռսիֆ Իզդէտտին հազրէթլէ-
րի իլէ միւլադաթ էթաիքաէն սօնրա հուզուրը
չահանէյէ գապուլ օլունմըլ աըր: Փաաիլան
հազրէթլէրի, Ֆիլիպպին Ատալարընտա պու-
լունան Իսլամլար հազընտա պիր չօգ սիւալ-
լար էթաիքաէն սօնրա, «Օսմանլը թարիխին-
տէ չու պիրինճի տէֆա տըր քի, պիր իրիս-
թիյան՝ Իսլամ ճէմաաթը ինթիյաճաթը իչին,
վէթիլ ի մաթլազ հալընտա իրսալ էաիլմիշ
տիր», պուլոսըմուշլար աըր: Պիր դաշ կիւն
սօնրա միւշարիւնիլէյին մաթլէպի իսաֆ էտիլէ-
րէք, կէնճ, ֆաալ, էլսինէ ի էճնէպիյէյէ աչի-
նա, միւնէվլէր իւլ ֆիքը ճէմալ էֆէնտի
նսմ պիր մուլլա, Շէյխ իւլ Իսլամըն վէթիլ
օլմագ իւշրէ Ֆիլիպպին ատալարընա իրսալ
էաիլմիշ վէ իքի մուզթէտիր միւտէրրիպլէրին
տախի իրսալընա գաթար վէրիլմիշ տըր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԹԱՐԻԽՏԷ ԷՐՄԵՆԻ ԳԱՐԸԱՐԸ

ՏԻԿ. ԿԻԻԼԷՆԻԱ Ա. ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ

Էրմէնիսթանտա Խրիսթիյանլըղըն շաֆաղը
Շաւարշան օվալարընտա՝ շահպատէ Սահդուխտ-
լարըն պէյաղ սինէսինտէն սէյլան էտէն գըր-
մըզը գանլարլէ պօյանտը վէ անըն թէմէլլէրի
Վաղարշապատա Հափսիմէլէրին մուազղէզ
դանըյա միւլէմմա օլտու:

Ճէպպար Տրդատըն Խրիսթիյանլարա Է-
լիւմ փիւսկիւրաիլի վէ Խրիսթիյանլըղա գար-
շը տուլուլմամըլ թէատաիլէր էմր էթաիլի էու-
նատէ, նազիք հէմշիլէսի Խոսրովլիզուխա,
Խորվիրապըն մուզալլամ զընտանընա աթըլ-
մըլ Լուսաւորիչէ էքմէք սու կէթիւրաիւ,
վէ Տըրդատըն իմանա կէլմէսինէ ազլմ մէտար
օլտու: Աշխէն Թաղուհի վէ Էրմէնի պէյ գա-
տընլարը էլիլլէ Էրմէնիսթանտա պինա օլունան
պիրինճի քիլիսէ Հափսիմեանց իսմինէ թաղ-
տիւ օլունտու:

Պաիուսուս Ե. ասըրն հիքմէթլի վազըալա-
րընտա Էրմէնի գատընլարընըն իման վէ մէթա-
նէթի ճիւղէ քէմալաթը իլէ փարլատը: Ղա-
զար փարպեցի կէօղիւ իլէ կէօրիւպ նաղլ է-
տիյօր քի Վարդանըն օրտուսընտա գատընլար
աղ տէյիլլէր իտի: Վաթանըն թօփրմըզըն վէ
քիլիսէսինի մուհաֆաղա իչին էրքէք կիպի
մուհարէպէ էաիպ էսվապ, սիլուս թալըյարագ
ղէվէլէրի, պիրատէրլէրի իլէ Կանեանա զապլա

էտիյօրլար իտի: Պատէհու կէչիրաիքլէրի ֆէ-
տաքիար էօմր ու մէշագգաթլարընը շէօյլէճէ
թարիֆ էտիյօր: «Պէյլէրին գըզլարը վէ զէն-
կինլէրին նազիք գատընլարը ուն եէրինէ տա-
րը եէրլէր իտի, շարապ եէրինէ իչմէյէ անճագ
սու պուլուրլար իտի, ալթունլա իչլէնմիշ
աթլաա եէրինէ գապա Կուն էլպիսէսի կիլի-
նիրլէր իտի, վէ տօնանմըլ փարլագ Կաթագ-
լար եէրինէ գուրու տէօյէմէ իւզէրինէ Կա-
թարլար իտի: Մէլէքլէր կիպի չօգ կէճէլէր
ուլգուսուլզ գալտըլար, Կաղ չալընմատըլար
վէ սաչլարընը տարամատըլար:»

Նդիլէ քէնտի զէրին սաչը իլէ պէօյլէ հիք-
կայէ էտիյօր:

«Էրմէնիսթանըն նազիք գատընլարը քի,
թաիլթլար իւզէրինտէ րահաթ օթուրմաղա ա-
լըմըլ իտիլէր, հէր տէֆա Կաթա, Կալըն այագ
քիլիսէյէ վէ տուա եէրլէրինէ գօշարլար, վէ
պու պէօյիւք սըզընթըյա թէհամմիւլ էտէպիլ-
մէք իչին, տիզ իւզէրինտէ տուալար է-
տէրլէր իտի: Տաիմա սաղմոս թէրէննիւմ է-
տէրլէր, վէ պէօյիւք թէսէլլիլէրի Ինճիլի օ-
գումագ իտի: Բուհանի մուհարէպէնին իչին-
տէ գատընլարա մախսուս օլան գաիֆլիքլէրի-
նի պէր թարաֆ էտէրէք, ֆազլիլ էրքէքլէր
կիպի օլտուլար:»

Իմանըն հէրաթէթլի նէֆէսի իլէ թիթրէյէն
պու տէվրտէ, Մամիկոնեանլարըն էն չիրին
թաճը օլան Վարդանըն պէօյիւք պիրատէրլինին
զէվճէսի Տիկիլն Չուիկ, մահպէպէրտէ, աճը է-
սիրլիք վէ գօվալայըյաա Կաթուլարընը թա-
լլա էտէրէք, միլլէթ վահան կիպի հէքթա,
Կէնիլմիշ պիր գահրէման հէտիլլէ էլլէտի:

Մարգպանլար տէվլինին մուզապազալարըն-
տան վէ Արապ սէֆէրլինին ֆէլաքէթլէրլինտէն
սօնրա, Բազրատունիլէրին միւլքի շէն գըլան
հիւքիւմէթլէրի կիւնիւնտէ, Էրմէնի գատընը
այնի բուհ վէ տինտար հիսսիյաթլա տօլմուշ
հալտէ մէյոտանա կէլմէքտէ տիր:

Աչոտ Ողորմածըն թաղուհիսի Խոսրովմանց՝
զէվճի իլէ պիրլիքաէ մուլթանթան քիլիսէլէր,
վանքլար Կաթիլզ, խասթախանէլէրին, ֆա-
գիրխանէլէրին թէրագըրընա քէնտինի հասը
էտէրէք միլլէթ իչին րահիմ պիր վալիտէ վէ
վէ Արարատ սալթանաթընա լայըզ թագուհի
վէ զիյնէթ օլտու:

Գազիկ Ա. ըն զէվճէսի Կատրամիտէ թա-
գուհի՝ Անինին մէչուր Մայր Եկեղեցիսի ին-
չասընտա էհէմմիլէթլի վազիֆէ տէրէօհտէ էյ-

լէմիշ, վէ սօնրա տա անը քէնտիսի իքմալ էթմիշ տիր:

Ռուբինեան տէվրինտէ պէօյիւք Լիւտնը մէօնթէրէմ դըղը Զապէլ թապուհի, տէյիլ հալընըզ հիւսն ու ճէմալի՝ իլլա տինտար հիսսի-յաթը վէ միլլէթիէրվէր բուհու իլէ պէօյիւք չէօհրէթ գազանմըշ տըր:

Խրիսթիյան էրմէնի գատընը, վազթըն վէ անվալըն միւսաատէ էթտիյի գատար, ուլուս ու ֆիւնուս տա թահսիլ էթմիշ, վէ մուսիգի չայիրտլէր հէթիշտիրտիքտէն սօնրա, մուալ-լիմէ տէ օլմուշ տըր:

Ստեփաննոս Սիսեցիին վազթընտա, էրմէնի գատընը փէրտէնին արգասընտա օթու-րուպ «ռիսիս լիսնիսնց եկեղեցոյ» քիլիսէ խատէմէլէրինէ նօթա թէտրիս էտէր իտի: Վահան Գողթնացիին չաիրէ պէյգատէ հէմի-րէսի՝ պիրատէրի իլէ էլ էլէ վէրմիշ վաթանըն խարապալարը իւզէրինտէ կէզտիքտէն սօնրա անըն նահասակութիւնու վէ սօնրաքի տիլսուզ ֆիդանը, «արձակեցեք ուր տեսնեմ զորչախո-րիւնն աւետարաց երկրին իւնոյ իւրեանց» — (սէվկիլիւ վաթանընն նէ տէրէճէ խարապ օլ-տուզուսու կէօրէյիմ) կիւզէլ շարակալընը հազմըշ տըր, քի չիմտիյէ գատար էրմէնի քի-լիսէսինտէ թէրէննիւմ օլուսուր:

Էլան էրմէնի աթիգ միւլէլիֆլէրին էսէր-լէրի արասընտա էրմէնի գատընլարընըն իլլէրի վար տըր: Հաթթա էն էսքի էլ իլէ հազըլմըշ էրմէնիճէ Աւետարան պիր էրմէնի գատընընըն, Միլքէ թազուհինին էլ հիւսէրի տիր:

Պու երեքէք բուհ, մատէրանէ վէ ֆա-միլեանա օլան խըտմէթինէ պու քիւսմիլ վուզուֆ իտի քի էրմէնի գատընընը իլ-համ իլէ տախիմ գահրէմանա թէպտիլ էթտի: Հաթթա էսարէթին մուզլիմ տէվրէրինտէ, էրքէլլէրին գօյուն կիպի իթաաթլա պարպար ճէլլատլարա պօյուն էյտիյի վազթ էրմէնի գա-տընլարը արասընտա գահրէման հանըմլար գուհուր էթտի:

Ե. ասրտա նազիւք գատընլար, չօճուզ-լուգտան սիւհան ալըշմըշ օլուպ պիէմալ ֆէ-տաքեարըզլար վէ ասքէրի բուհ իլէ չէօհրէթ քէսպ էթտիքլէրի կիպի, Ժ. ասրտա տա ան-լէրին հէմիլէրէրի արասընտա Անինին սուր-լարը իւզէրինտէն թաչար վէ քէնտի հարա-լարընտան չըգարըլմըշ գանը օղլարլէ տիւշ-մէնին օրտուլարընա գարչը մուհարէպէ էտէն ճէյրանլար—Այծեամներ— կէօրիւյօրըզ: Քէզա-

լիք ԺԵ. ասրտա Լէնկթիմուրըն խուհրիգ ճա-նիլէրինին այագլարը ալթընտա պիւթիւն էր-մէնիսթանըն պիր սալախանէյէ թէհալվիւլ էթտիյի սըրատա Մուշ տաղլարընտա Կարինէ-լէր մէյտանա աթըլըպ նամուլարընը միւտա-ֆաա իյիւն օլ ճանվէրէրէ գարչը գըլըճ էլլէ-րինտէ չէճիանէ միւպարէզէ էլլէտիլէր: Վէ նիհայէթ պիւլա թէրէտտիւտ իւանչէրի էվլատ-լարընըն սինէսինէ ոսիւլայըպ, քէնտիլէրի բէ-զիլ պիր էսարէթէ տիւշմէմէք իյիւն քէնտիլէ-րինի գայալարտան աչաղը աթտըլար:

Ե. ասրտան Այծեամլարա վէ Կարինէլէրէ գատար, անլէրտէն թա պու կիւնէ գատար, էրմէնի գատընընըն տամարլարը իյինտէ աջի գան ագմագտա տըր: Տահա տիւն, բիւսվայ պիր էօմրտէն չէրէֆլի էօլիւմի թէրճի էտէ-րէք, Շաքէլէր Մուշուն աջի գայալարը իւզէ-րինտէն աչաղը հոււլարլանըյօրլար իտի: Վէ Նազէնիլէր ճիյէրիարէլէրինէ սարըլմըշ, աթէշ-լէրի չըղնայարագ, ալէվլէր իյինէ աթըլըյօր-լար իտի:

Էրմէնի գատընը պու կիւն նատան վէ ճա-հիլ սայըլապիլիր, սիյրէթի չիւքին տտէթլէրլէ վէ հա տա մօտալարլէ լէքէլէնմիլ օլապիլիր, լաքին երինէ օ՝ աջի տինտար, մահճուպ, չէճի, գէվճէ վէ վալիտէ տիր: Էրմէնի ճէմիյէթինին օ գատար էճնէպիլէշմէք թէհիլքէլէրիլէ մուհաթ օլտուզու չու սըրատա, մախուֆ ոըզընթըլա-րա գարչը սէտա չէքմէքտէ, վէ էրմէնիլիլին իսթիգպալընը թէշքիլ էթմէքտէ, էրմէնի գա-տընընա պէօյիւք վազիֆէ վէ հիսսէ թէրթիպ էթմէքտէ տիր վէ պուհը պիհագգին իֆա է-տէճէք տիր:

Շաքէլէր, Նազէնիլէր թէվլիս էտէպիլէն պիր միլլէթին պագի գալմաղա վէ թէֆէյիւզ էթմէյէ հագղը վար տըր:

Միւրքեթիմ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԷՖ. ՄՈՍԿՅԵԱՆ

ՅԻՍՈՒՍ ԹԱՐԻԽԻ ՊԻՐ ԶԱԹ ՏՐՐ

ՍԱՄՈՒԷԼ Մ. ԲԷՃԷՊԵԱՆ

Յ.

Մանկասարեան՝ Յիսուսըն մասալի օլտու-ղունը թամմ սօղուշ կիւնիւ մալիւմ օլմատը-ղընտան տախի իսթինթաճ էյլէմիշ իտի: Լա-քին պու իտտիասընընտա չիւրիւք օլտուզու մէյտանտա տըր: Պիլզ օգ գաթլարըն սօղուշ կիւնիւնիւ վէ մահալը վէլատէթլէրինի պիլմէզ իսէք տէ՝ հաչատըզլարընա հիշ չիւպիէ էթմէ-

յիզ: Պէօյիւք ինգրլապ վէ թէպէտտիւլաթըն արգասընտա պիր սիրէթ վէ շախսըն մէվճու-տիլէթի մուհաղգապ օլտուգճա՝ պիր ավուճ հրիսթիյանլարըն կիտէ կիտէ Րօմա խփէրա-թօրուղունը հութմասը խայալի վէ տիւզմէ պիր զաթըն հասըլ էտէճէյի մասլահաթ տէյիլ տիր: Անըն մահալը վէլաւտէթ վէ վազթը հազգըն-տա հիչ պիր իմարէ օլմազ խտէ պիլէ՝ թարիխի ֆարզ էթմէյէ հազգ սէպէպլէր վար տըր: Մանկասարհանըն խտտիասընը գապուլ էթմէք պէն քէնտինէ մասալ օլաճաղըմ, քէնտի տէ պանա: Պէնիմ տօղուչ կիւնիւմ մալիւմ տէյիլ տիր: 19ընճը աուրըն սօն գըսմընտա տօղմուչ իտէմ տէ փէտէրիմ պիր գայտ պրագմամըլ: Անճազ րիվայէթէ կէօրէ, պէօյիւք եան-ղընտա, պիր չօճուգ իմիյիմ: Շիմտի տէյիլ իտէ իլէրիտէ մասալի պիր զաթ սայըլա-ճաղըմ: Տօգ. Նաղգաշեան «Մէյեհահաթ խա-թըրէլէրի» քիթապընըն մուգաստէմէսինտէ՝ րիվայեթէ նազարէն Սք. Յակոբսա sonşu-ղունը զիքը էտիյօր: Աճէպա միւմալիլէյնէ միւսթագպէլտէ մասալի պիր զաթ օլաճագսըն տէյու խապէր էտէր իտէք րազի օլտուր մը: Բրիստոսըն թամմ տօղաուղու կիւն մալիւմ տէյիլ իտէ տէ, Անըն պրագաղըլ թէէսիրէր, տիւնեատա մէյտանա կէթիրտիյի ախլազի ին-գըլապ և քիլիսէսի, թարիխի վէ քիթապէթի, հէմասը միւվէրրիլէրին չէհատէթլէրի, Անըն թարիխի օլտուղունու իլան էտիյօրլար:

Մանկասարհան հէմասը միւվէրրիլէրին Բրիստոս հազգընտա հիչ պիր չէյ պիլմէտիք-լէրինի վէ հազմատըղլարընը խտտա էտիյօր: Աճէպա պու տօղրու մը տըր: (Ա) Թաիփէ միւլիերիլէր: Յովսէփոսըն 18ինճի քիթա-պընըն Յինճի պապընըն Յինճի գըսմընտա «Թի-սուս իսմինտէ հիքմէթ սահիպի, աճիպ առէլ-լէր կափըպ կէրէք Եէհուտի վէ կէրէք թաի-ֆէլէրի քէնտինէ ճէլպ էտէն պիր մուալլիմ վար իտի: Օ Մէսիհ օլուպ Պիղատոս անը գաթլէ հիւքմ էյլէտի, լաքին Յինճի կիւնտէ գըլամ էյլէտի» չէհատէթի վար տըր: Պու ֆըզրէնին սըհէթլինէ չիւպհէ վէ իման էտէյլէր օլմուչ տըր: Պիր թագըմլար փէք ինթիմալ Յովսէփոսըն ապ սէօպլէրի պու չէլտէ տէյիլ իտի տէմիլլէր: Հէր նէ տէ օլսա Յովսէփոսըն Յիսուսը թանըր իտիյի անլաշըլա պիլիւր: Այնի միւվէրրիլին 20ինճի քիթապընըն 9ընճը պա-պընըն պիրինճի գըսմընտա հինէ Յիսուս զիքը օլունմըլ տըր: Թապիքլա «The Annals» էտէ-

րինին 15ինճի քիթապընըն 44ինճի գըսմընտա, «Պոնտոսը Պիղատոս Յիսուսը պիր միւճրիւմ հալինտէ գաթլ էյլէտի, քի օ (Յիսուս) պա-թըլ իթիգատտան իպարէթ հրիսթիյանլըղըն զուհուրընա վէսիլէ օլտը» տէյօր: Մանկասար-հան պունու տա պիր սախթէքիար հրիսթիյան իլավէ էթտի տէյէմէյ: Պու միւվէրրիլին չէ-հատէթինէ քիմսէ չիւպհէ էտէմէյ: Թէքրար աշի միւվէրրիլա՝ «Նէրօն (64 տէ) Րօմայը ա-թէչէ վէրմէսինտէն մէյտանա կէլէն ումումի նախօշնուտիյի իւզէրինտէն գալտըրմագ իչիւն «Շանղընըն սէպէպի հրիսթիյանլար իտի» տէյօր:

Թրաճան խփէրաթօրըն տօսթու Փլինի՝ Պի-թանիա վէ Պոնտոս վալիսի քէն, հրիսթիյան-լար Թրաճանըն էվամիրինէ գարլը իլէյօր թէօնմէթիլէ հուպուրա ճէլպ օլունուրլար: Փլինի պու միւնասէպէթլէ Թրաճանա հաղը-յօր: «Անլատըղըմա կէօրէ պունլար հաֆթա-նըն պիր կիւնիւնտէ թէճէմիւ էտէրլէր վէ ալլահլարը օլան Յիսուսըն չէրէֆինէ իւհիլէր թէրէննիւմ էտէրլէր, խըրսըզլըք, հալան, չօ-ճուգ էօլտիւրմէք, զինա վէ զայրիտէն ինթի-րազ էտէրլէր:»

Յուլիանոս Չէգար Հայրօքլըս վէ Փօրֆիրի՝ հրիսթիյանլըք ալէյինտէ հաղտըլար իտէ տէ, Բրիստոսըն մասալի օլտուղունը տէյիլ սնճազ անըն թարիխի օլտուղունը ֆարզ էյլէտիլէր: (Բ) Րեհուլի նայրապէսիէն շեհասեթի.— Յով-հաննէսին շայրտի Պողիկարպոս (70—156) Բրիստոսըն գըլամ, ուրուճ, վէ քէլամլարընը զիքը վէ ինճիլլէր իլէ րէսալէլէրտէն իսթիլա-րաճլար գուլլանմըլ տըր: Պողիկարպոսըն տօս-թու վէ Յրիճիա հպիսկոպոսը փափոսըն (75) «Րապպըն քէլամլարընըն թէֆսիրի» իսմինտէ պիր էսէրի տիգգաթա շայան տըր: Այնի զաթ Մարկոսըն պիր ինճիլ հաղտըղընը զիքը է-տէր: Րօմալը Բլէմէնթին (75տէն էվվէլ տօղ-մուչ) Գօրնթոսլըլարա հաղտըղը րէսալէտէ Բրիստոս հազգընտա չօգ չէհատէթլէր վար:

2ինճի տէհրին հայրապիալէրինին եէնի անտ-տան ալտըգլարը իսթիլարաճլարըն հալընըլ սայըսընը վէրրի իտէք, չէհատէթլէրինէ աաիր պիր թասազվուր ալապիլիլիլ: Թէրթուլիա-նոս (Թ. Մ. 175) 2500, Այրօնիօս, (Թ. Մ. 130) 1200, Իսքէնտէրիլէլի Բլիմէնթ (Թ. Մ. 165) 320 տէֆա իսթիլարաճ էտիյօրլար:

(Գ) Հեմասը Րապպիլիէն շեհասեթի. Պունլար-տա Բրիստոսըն, անըն շայրալէրինտէն պա-

զըլարընն խմի, Յիսուսըն խաչանմասը, վէ միւսիւղէլէրինէ տաիր սէօղլէր պուլունույօր:

(Գ) Անխանոն փրապար.— Պունլարըն չօղլարը 2ինճի տէհրտէ հաղըլմըլ օլտուգլարընտան՝ միւսպալաղա, իլավէլէր, խաթալար էքսիք տէյիլ իսէ տէ, տօլայըտան վէրտիքլէրի չէհատէթ ինքիար օլունամաղ: Իշթէ խարիճտէ Բրիստոս հաղըլտա պէյան օլունան չէհատէթլէր պունլար սըր: Վէ միւսիւղէլէր կէօրմէք իսթէյէն կէօղլէր իչին Բրիստոսըն թարիխի օլտուգլունա քեաֆի տէլիլէր տիր: Շունու տա տէյէլմ քի խարիճտէն պու գատար չէհատէթլէրիմիլ օլմագտա խտի պիլէ՝ եէնի ահարն չէհատէթի քեաֆի վէ արթար պիլէ: Իմտի ծնլարա տիգգաթըմըլ չէվիլէլիմ:

Ինճիլիյի րէ րէսալիյի.— Բրիթիգանըն 7 գաթ կանմըլ ֆուրունունտան կէչտիքտէն սօնրա իլք տէհրտէ հաղըլտըլարը, մէվսուգ վէ իթիմատա շայան օլտուգլարը թէպլին վէ թաստըգ օլունմուլ տըր: Պու էլիմիդտէ օլան եէնի Ահա՝ Յովսէփոս, Թասիթըս վէ Փլինիին թարիխլէրինտէն զիյատէ իթիմատա շայան տըր: Ինճիլէրտէն էն էվէլէլ հաղըլմըլ օլանը Մարկոս վէ էն սօնը Եուհաննա տըր: Իւլ ինճիլէր Յիսուս Բրիստոսըն էօմրիւնիլ ֆարզըլ հօղթա ի նազարլարտան թահրիլ էյլէմիլ տիրլէր: Մատթէոս՝ Եէհուտի, Մարկոս՝ Բօմալը, վէ Լուգա՝ Եունանի հօղթա ի նազարընտան հաղմըլ օլտուգլարընտան արալարընտա էսասի, չախտի վէ հայաթի զիյան էթմէյէնէք իխթիլաֆլարըն օլտուգու ինքիար օլունամաղ: Սօգրատըն էօմրիւնիլ Պղատոն վէ Քսէնէֆօն հաղմըլ օլտուգլարը հալտէ անլէր արասընտա օլան իխթիլաֆ Սօգրատը թարիխի օլմագտան սօյմայօր: 4ինճի ինճիլտէ Բրիստոսըն էօմրիւնիլ թէֆսիրի իլէ գարըլմըլ պուլույօրըգ, ֆագաթ ըէսմ էյլէտիյի գաթ այնիսի տիր: Տէօրթ ինճիլէրին սատէլիյի, թապիլիլքլէրի, կէօղլէր իլէ կէօրիւլմիլ վէ գուլաղլար իլէ իչիտիլմիլ կիպի տիրի վէ չապաղըլ թարիֆլէրի, տօղըու վէ իթիմատա շայան օլտուգլարընա չէհատէթ էտէրլէր: Պունլարը օղույան տտէմ պիր խայալ, թէաթրօ վէ րօման տէյիլ, իլա հագիլաթէն վաղը օլմուլ վաղըլարը վէ սահիհէն հաչամըլ օլան պիր զաթը կէօրմէմէք էտէմէգ:

Բեսալիյի.— Պօղոս ըէսուլըն թարիխի պիր քիմսէ օլտուգլունը կէօսթէրմէյէ չաղըմագ իճապ էթմէգ: Անճագ էն քէսիլին քրիթիլէլ-

րին չէհատէթլէրի իլէ իքթիֆա էտէլիմ: Բընան՝ Պօղոսըն ըէսալէլէրինին մէվսուգլիյէթի հաղըլտա սէօղլէր իքէն «Միւսալէլէ կէօթիւրմէգ» տէյօր: Պալլ վէ Թուպինկըն մէքթէպլ՝ միւսաղլիւլէրի անլէրի մէվսուգ ֆարգ էյլէմիլ տիրլէր: Պօղոսըն ըէսալէլէրի 50—65 արասընտա հաղըլտըլընա չիւպհէ հօղ տըր: Պու թարիխի վէ իթիմատա շայան ըէսալէլէրտէ, ինճիլէրտէ թարիֆ օլունան Բրիստոս հաղըլտա զայէթ չօգ չէհատէթլէր վար վէ ճիւմլէսի միւթապըգ տըրլար: Մանկասարկան՝ Պօղոս պաքիրէտէն տօղան, միւսիւղէլ հափան վէ քէլամլար սէօյլէյէն Յիսուսը պիլմէյօր տէյօր: Պու նէվ իսնասաթ Պօղոսըն ըէսալէլէրի հաղմաչտա օլան մագսէտինէ իղմաղը այն էթմէքտէն մէյտանա կէլիլ: Պօղոս ըէսալէլէրի հաղար իքէն՝ մէսէլէ, նէրսէ, նա՞սըլ տօղտու, նէլէր հափար վէ սէօյլէսի տէյիլ խտի, զիրա ծնլար ումումա մալիւմ խտի: Մէյտանտա ճարի օլան սիւալլար չունլար իտի: Արամըլտան մուֆարաղաթ էյլէմիլ օլան պու աճիպ քիմսէ քիմ խտի: Անըն քէլամ վէ էլէմլէրինին մանասը նէլ խտի: Ստէմլէր իւղէրինտէ նէլ թէլսիրի օլտու վէ օլաճագ: Եէհուտի վէ Խրիսթիյանըլ վէ թաիֆէ ալագալարը նա՞սըլ անլալըմալը: Բիլիսէլէր նա՞սըլ իտարէ օլունմալը, վէ զայրի: Պօղոս քէնաի ըէսալէլէրինի էվէլէնէ կէղիպ թէլքլէլէլէտիյի քիլիսէլէրէ խիթապէն հաղմըլ խտի: Զիյարէրէթինտէ Բրիստոսըն էօմրիւ, միւսիւղէլէրի, ամէլլէրի, քէլամլարը հաղըլտա սէօյլէմիլ օլմասը թապիլ տէյիլմիլ խտի: Ըէսալէլի օղուր իքէն էն ճահիլ պիր քիմսէ պիլէ անլայա պիլիլ քի գարիյուն Բրիստոս հաղըլտա պիլէն վէ էվէլէնէ իչիթմիլ օլան քիմսէլէր խտիլէր: Գըյամէթ հաղըլտա սէօյլէր իքէն՝ «էյէր Բրիստոս գըյամ էթմէմիլ իսէ» տէյօր: Եսնի անըն գըյամ էթմիլ մալիւմ օլան վէ իման էտիլմիլ պիր վագըա խտիյին պէյան էտիյօր: Իմտի Պօղոսըն ինճիլէրտէն օլան պաղը չէյլէրին թէֆէրրուաթընա կիրմէտիյի իչին, Պօղոսա պաքիրէտէն տօղան վէ միւսիւղէլէր հափան վէ քէլամլար սէօյլէյէն Բրիստոս մալիւմ տէյիլ խտի տէմէք ապէս տիր: Թէքրար, աճէպա Պօղոսըն պահս էթտիյի չու գաթ խայալի վէ մասալի պիր գաթ օլապիլիլմի մի խտի: Պօղոս կիպի պիր էլիլ քէլամ վէ գալէմ, էլիլ մանթըլ վէ միւթէֆէնին պիրի, պիր խայալը պաթըլ արգասընտան գօչա պիլիլմի մի խտի: Իւ-

կէնտէրէյէ գարշը թէփէն Սողոս իւկէնտէրէյի իֆթիխար մատտէսի էտիպ՝ Ասիատան էվրոփայա, էվրոփատան Ասիայա գահմէթ, մէշազգաթ, տարպար, վէ իշքէնճէլէրի իխթիյար էտէ՞ր մի իտի: Եախօտ տա կէօրմէտիյի, իշիթմէտիյի խայալի պիր քիմսէյի կէօրաիւմ, սէսինի իշիթտիւմ, բէսալէթ ալտրմ տէյէրէք՝ պիւթիւն սէհրլէրէ վէ պէշէրիյէթէ գարշը պու գատար իրի պիր հալանը սէօյլէյէպիլիւր մի իտի: Թարիխ, իլմի թէնդիտ, ազլը սէլիւմ վէ խալիս գամիր «եօդ» տէրլէր: Մանկասարհան «էվլէթ» տէր: Սիդ հիւքմ էտիսիդ:

ՆԵՐԷՏԷ ՏԻՐ ԿԵՆՃԼԵՐԻՄԻՁ

ՄԻՍԻՍ. Մ. ՏՍՏ. ԳՕՆԻՍ

Շու սիւվալա Ատանա «Պազըլարը պուրատա տըր», իսթանպուլ վէ իզմիր «Պիր թազըմը պուրատա», Ամէրիգա իսէ, «Էքսէրիյէթի պուրատա» տըր տէյու ճէվապ վէրմէքտէ տիր: Շու մէմէքէթտէ գա՞ջ ֆամիլեա կէօսթէրէպիլիւրսինիդ քի, գըզ վէ օղլանլարը իլէ, պիր էվսէ հախօտ պիր շէհրտէ վէ հիշ տէյիլ պիր վիլայէթ տախիլնտէ հաշամագտա տըր: Նիւղլէրճէ կէնճէլէրիմիդ թէալլիւմ, չօդճա փարա գաղանմագ վէ եա տա էյի պիր մէվգի իհրազ էթմէք իչիւն թէրքի վաթան էթմէքտէ տիրլէր: Պէշ չօճուզլարըմըզըն պիզտէն մուֆարագաթ էթտիքլէրի սէպէպտէն շիմտի հալընըզլըզըն վէ հիճրանըն մուճիպ օլտուղու քէտէրի հիսս էտիյօրըզ: Հազիբաթը հալտա չօճուզլարըմըզ պիզտէն մուֆարագաթ էթտիքլէրինտէ զայէթ մէսրուր իտիք, չիւնքի, անլէր սօզրուտան քէնտիլէրի գայըրան, իւզէրլէրինէ տիգգաթլէ նէզարէթ էտէն պիր էյի ֆամիլեաեա կիտիյօրլար իտի: Լաքին նէ դասդար կէնճլէր, տիյարը էճնէպիլէյէ կիտիյօրլար վէ հալընըզ պիր օտատա հաշայօրլար: Բիմսէսիդ, նէ քէնտիլէրի գայըրան, նէ թանըյան, նէ տէ կիւնահտան սազընտըրան վար տըր: Պէյանա մէճպուրըմ քի, տիւնեա ֆէնա պիր տիւնեա տըր: Վէ պիլնլէրճէ սէնէլիք թէճրիպէսիյլէ շէյթան կէնճլէրի կիւնահա տիւշիւրիպ էօմրլէրինի խարապ էթմէսինի էյի պիլլը: Պիզ էվլատլարըմըզ իչիւն Ամէրիգայը էն էմին հէր տիր տէյու տիւշիւնէնլէր դատար ճահիլ օլմամալըզ: Ամէրիգատա չօզ էյի շէյլէր վար տըր: Լաքին շէրիլ վէ հարամազլըզտա ֆէվգէլատէ տիր: Իմտի մատէմքի էվլա-

տըմըզ օրատա հաշայօրլար վէ անլէր իւզէրինէ հիւճիւմ էտէն թէճրիպէլէր զայէթ չօզ վէ շէտիտ տիր, աճէպա կէնճլէրիմիդ օ թէճրիպէլէրէ մուզալէմէթ էտէպիլէճէքլէ՞ր մի սիւվալը թապիի սուրէթտէ մէյտանա կէլիր: Անլէր փաք վէ թէմիզ իրիսթիյան էօմրլիւնիւ հաշայաճագ դատար սահիպի գուլվէթ մի տիրլէր: Վազթրյա, վաթանլարընը թէրք էթմիշ օլան քիմսէլէրէ վազ էթմէքտէ օլան պիր վաիդ տիւնլէտիմ: Վազընըն մատտէսի «Վաթանընտան ուզագլաշմըշ օլան էվլատըմըզ» իտի:

Նէ՞ գանն էտէրսինիդ, քէյֆլի, նէշէլի վէ եախօտ իւմիւտլէր իլէ մէմլուլ պիր վազ մը իտի: Խայր: Իլքինտէն սօնուճա դատար, ֆիդան վէ աղլայըշ: Թէքրար պէ թէքրար, գուլվէթլի պիր սուրէթտէ, պէյան էտիլտի քի Ատանա, իզմիր վէ սաիր մահալլարտա պուլուճան Յակուբար, Յարութիւնլար վէ Սրամլար, էվլէլէթի Յակուբար, Յարութիւնլար վէ Արամլարտան ֆարգլը տըրլար: Մէս. էվինտէ պուլուճան Յակուբ, փէտէրի իլէ քիլիսայա կիտէր, Կիրակիյի ազիզ հրֆզ էտէր, բագը, չարապ, սիկարա իլմէզ, հալ պուքի պուրատաքի Յակուբ քիլիսայա կիթմէզ, ֆէնա ատէմլէրլէ արգատալըզ վէ տօսթլուզ էտէր, թիւթիւն, չարապ, բագը իշէր, ֆէնա թէաթրօլարտան կէրի գալմագ: Կէրչի պուրատա պուլուճանլարըն ճիւմլէսի պէօյլէ տէյիլ տիրլաքին չօզ խուսուտա, մէյլ վէ իտէալլարը էնկիլնէյմիշ, գամիրլէրի էօլմիւշ վէ բուհանի հայաթ վէ նէշէլէրի գալմամըշ տըր:

Պուճլարըն սէպէպի նէ՞ տիր: Զօզլարըմըզ էսվապըմըզը կէշմէզ պօյա իլէ պօյարըզ: Նէ սու վէ նէ տէ սապուճ անը կիտէրէմէզ: Տիւվանէ օլան ատէմ անը ատի պօյա իլէ պօյար վէ պիր վագթ սօնրա գաիլ օլուր կիտէր:

Պիզ չօճուզլարըմըզըն սիյրէթինի կէշմէզ միւրէքքէպլէ մի, հօզսա ատի միւրէքքէպլէ մի հազըյօրըզ: Թէճրիպէլէր կէլիպ կէշտիքլէրինտէ մէզքիւր հազըլար էվլէլէթի կիպի գալըյօրլար մը: Պիր վագթ օտամատա պուլուճան սանտալիամ ճիւսընը աթտը վէ փէք ֆէնա օլտու: Պէն անը թէքրար ճիւլաթմայա եօլատըմ: Տիւնեանըն թէճրիպէլէրի, կէնճտէ պուլուճան իրիսթիյանլըզ ճիւսընը մահվ էտէրլէր վէ անը զայէթ չիւքին կէօսթէրիպ, գալպինի կիւնահլէ սօլտուրուրլար: Էվլատլարըմըզ ֆամիլեալարը իչինտէ իքէն գալպլէրի փաք վէ ճիւլալը տըր: Լաքին անտէն այ-

տիր: Քեանքի թէպէտտիւի սուրէթ վազըսընը տէրիսթը էթտիրէն վարգավառ տօնը ճիւմէ էրմէնիւրէն եաղընը Յիսուսը կէօսթէրէ իտի:

Եյ ալնլարընտա իրիսթիյանլըղըն միւնրիւնի թաշըյան էօլիւմսիւղ ճանլար, իշպու վարգավառտա Քրիստոս իլէ պիրլիքտէ թէպէտտիւի սուրէթ տաղընտա պիր չըզընըզ: Օլ դուտսիյէթ տաղընտա իլահի ճէլալը կէօրիւպ հայաթընը Քրիստոսըն հայաթընա թահլիլ օլաճագ տըր: Յիսուսըն սուրէթի օլ տաղտա տուա էտէր իքէն թէպէտտիւի էյլէտի: Սիղին տախի տուաքեար պիր էօրիւնիւղ օլտուղունտա էպէտիյէթ ուֆուգունա թէմաս էտէճէքսիւիւղ վէ էսքի թապիսթընը թէպէտտիւի էտէճէք տիր: Արթըզ իւզէրինիդաէն վազիֆէսիլլիք, վէ կիղլի տինսիլլիք ֆէրաճէսինի սօյունունըզ: Եյ նիդաճը, էօլիւ վէ բէսմի քիյիսէլէր, էյեր մուհապպէթ աշըզը իսէնիլ, եէօքիւնէն թէպէտտիւի սուրէթ տաղընտա չըզընըզ, օրատա ճիւմէ միւնրիւնիւղ հալլ օլունաճագ վէ պիւթիւն իրիսթիյանլար ումումի պիր քիլիսէ թէշքիլ էտէճէքլէր տիր:

Գուտսիյէթ տաղընըն էն եիւճէ զիրվէսինէ շախսէն փէրվազ էտինիլ: Օրատա հէր չէյ եալընըզ Յիսուս էթրաֆընտա տէվը էտէր: Օրատա սէնի հիւքմ էտէն նէ Մովսէս վարտըր, նէ տէ տէնչէթէֆզա եղիա: Եալընըզ Յիսուս օրանըն հիւքիւմտարը օլուպ, պիրնազար վէ քէլամըյա սանա հայաթըն էպէտիյէ իհսան էտէր: Քրիստոս իլէ պիրլիքտէ չըզտըղըն դուտսիյէթ տաղըն իւզէրինտէ մէլէքլէրին նաղմէսի տախիմ իշիտիլըր, սէմալի քէնանըն պատըն սէպատըն ճիւմէ թուհլարը ֆէրրահլանտըրըր, ալթուն չէհրին կիւմիւշ ըրմագլարը օրատա պէրտէվամ չաղապարագ ազարլար վէ էօլիւմսիլլիյին հայաթպախչ փէրթէվլէրի սէօնմէքտէ օլան թուհլարըն իհիա էտէր: Թուհանի քիւրբէ ի հալմանըն էն եիւճէ թապագալարընա միւքէրէրէն վէ շախսէն ուչունըզ: Օրատա պուլուլթար արատընտա «Մէվկիւլիւ օղլուն պու տըր, անը տինլէյինիլ» տէյէն Ալլահըն սէտաւընը Տօրուսան իշիտինիլ: Կիւլ վէ հասէմին քէնտի մէվճուտիյէթլէրի իշիւն պիր իուպաթ իսթէմէլլէր, նէ տէ սահրանըն դամպազլարը: Կիթ Շարօնըն նէրկիսինի վէ վատիլէրին սուսէնինի աօղրուտան քէնտին գօզլա:

Եյեր Յիսուս Մովսէս վէ Եղիա իլէ օլ կիւն

ախրէթէ ինթիզալ էտէ իտի վէ շայրալէրի Քրիստոսըն տաղտան աշաղըն էնէ իտիլէր: պիւլա չիւպէն մէյուս օլուպ Ֆէրիսի վէ քիւթիպլէրին իսթիհալարընա տիւչար օլուրլար իտի: Եյեր Քրիստոս անլէրտէն օլ կիւն այրըլա իտի, թէպէտտիւի սուրէթ կիւնիւ, օլ հազըրըզսըզ վէ իւմիւտլէրի պօշա չըգմըշ շայրալէր իշիւն պիր գասալէթ կիւնիւ օլաճագ իտի: Բէսուլլար թէպէտտիւի սուրէթ վազըսընտան սօնրա Յիսուսըն հանլարընտա կէօրտիւքլէրի կիպի, Լուսաւորիլին էվլատլարը տա վարգավառ տօնընտան սօնրա Քրիստոսըն էվլէրինտէ, իշլէրինտէ վէ գալպլէրինտէ տախիմ հազըր կէօրմէլի տիրլէր:

Շայրալէր եալընըզ Յիսուս կէրինէ էյեր եալընըզ Մովսէսի կէօրէ իտիլէր, պու նէ՝ նախօլ պիր թէպէտտիւի օլուր իտի: Մովսէսին հուզուրը, չէրիաթ թանդիմաթընըն վէքիլի, Եէհուտի իտարէսինին միւէսսիսի, Եէհուվա իլէրու պէրու գօնուչան ինսանի պիր միյանճը վէ Մէսիին տէ պիր նումունէսի մագամընտա պիւլա չիւպէն ճալիպ ի տիգգաթ պիր չէյ օլուր իտի: Ֆագաթ աշնի վազթտա ինայէթի չէրիաթլա, ասըն սուրէթլէ, վէ միւնիւր չէմսի գամէր իլէ քիւմ տէյիլըր: Լաքին էյվահ, ինճիլ նուրունը կէօնէնէն պիր թագըմ գէվալլըլար, էլան հալընըզ Մովսէսի կէօրիւյօրլար: Մովսէսին թուհունը թաշըյան նիճէ իրիսթիյանլար մէվճուտ տըր: Քրիստոսըն մուհապպէթ վէ մահճուպլուզ թուհընտան զիյատէ տաթ վէ մէրասիմ ի խարիճիյէ չօզ գալպլէրտէ եէրլէշմիշ տիր: Արթըզ Սինա մէնզարէսինի թէրք իլէ, Գողգոթասա պօղազլանան գուզույը տէր աղուշ էտինիլ:

ՍԻՆԻԻԱՎԱՎ ՓԱԼԷՍԹԻՆՏԷ ԻՆՃԻԼԻ ԻԾ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ, ՊԷՅՐՈՒԹ

2.

Միչընըն չիմտիքի հուտուտըն չիմալտան Լաթիա վէ ճէնուպտան Աքքիա տըր: Հալէպտէքի իշ պիր վազթտան պէրու ինկիլիզ երեցականլարա թէրք օլունմուշ տըր: Միչըն չարգտան Շամ սէմթլէրինէ գատար իմթիտատ էտէրտէ տէ Շամ վէ հէվալիսինի շամիլ տէյիլ տիր, պու սէմթլէր իրլանտա երեցականլարընըն էլինտէ տիր:

Սրասիօնլար: Միչըն աէօրթ սթասիօնա միւնզասիմ տիր:

1. Պէյրուք սրասիօնը: Պու՝ Պէյրուլթ չէն

րինի վէ սահիլ պոյրնճա 10 միլլիք պիր մէ-
սաֆէյի չամիլ տիր: Տէրունի շէնրոտ միսո-
նէրլէրին ատէտի էլան 11 օլուպ պունլարտան
8ի դատուն վէ 3իւ էրքէք տիր:

2. Թարապուռս սրաւիօնը: Պու սթասիօն
Թարապուռս շէնրինի, Համս վէ Համայը, Նու-
սէյրլէյ նախնէսինն պիր զըսմընը վէ չիմալի
Լիպնանըն նէնր Իպրահիմէ (Աստիս) գատար
օլան զըսմընը չամիլ տիր: Պու զըթանըն 300
պին էնալիսինաէն 160,000ի նիզամի սուրէթտէ
պէշարէթ իլէ պուլունան մահալլէրտէ սաքին
օլուրլար, պու սթասիօնտաքի միսիօնէրլէրին
ատէտի 10 օլուպ պունլարտան 7սի դատուն
վէ 3իւ էրքէք տիր:

3. Լիպնան սրաւիօնը: Պու պլթիւն մէր-
քէդի Լիպնանը վէ «Սիլի Սիւրիա» սահրա-
սընը (Լիպնանն էթէքլէրի Սայտայա գատար)
չամիլ տիր: Պու հէնի սթասիօն Ապէյ, Ջանլէ
Թարլասընը վէ Շուայր նախնէսինն 1900տէ
իթթիհատընտան մէյտանա կէլտի: Պու իւշ
մահալլարըն էն սօնրաքիսինտէքի իշ էվլէլճէ
«Սքօչիանըն Ագտտ քիլիսաուը» վէ «Լիպնան
մէքթէպլէր դօմիթէսի» նամ չիրքէթլէրին է-
լինտէ իտի: Էնալիսի 380,000 իթիպար օլու-
նուպ պունլարտան 250,000ի Լիպնանտա սըր-
լար: Սթասիօնուն միսիօնէրլէրի 8 օլուպ,
պունլարտան 4ի էրքէք վէ 4ի դատուն տըր:

4. Սայսա սրաւիօնը: Սթասիօնըն մէրքէդի
դտտիմ Սայտա շէնրի տիր: Պուրատաքի իշ
չօգտան պաշլամըն օլուպ միւթէնէվլի տաթի-
րէլէրտէ խալլըճա իլէրիլէմիշ տիր: Սթասիօն
Սուր վէ Սայտա սահիլլէրինի, ճէնուպի Լիպ-
նանը վէ տախիլտէն Հերմոն տաղընտան Գա-
լիլիայա գատար օլան զըսմը չամիլ տիր: Մի-
սիօնէրլէրին ատէտի 9 օլուպ պունլարտան 5ի
դատուն վէ 4իւ էրքէք տիր:

Եհրլի իշնիլի: Ձեռնագրեալ 14, Իճաղէթլի
(մէշրու) վաիլլէր 25, մէքթէպ խօճալարը
181, հէրլի վէ էճնէպի իշնիլէրին ատէտի 262
տիր: Պուրալարտա 34 քիլիսա վէ 195 իպա-
տէթկեհալար վար տըր:

Ճեռնապըն տայընը: 1911ին րափօրթընա
կէօրէ, հէօքիւն քիլիսա աղասընըն ատէտի
2,970 վէ ումում ճէմաաթըն ատէտի 7,746
իաի: Կիրակի վաղընտա հաղըր օլանլարըն վա-
սաթ սայըսը 6,300: 87 Կիրակի մէքթէպլէ-
րինտէ 6,700 չայիրտլէր րուհանի թալիմ գա-
պուլ էտէրլէր: Պու կէօսթէրի քի Կիրակի
մէքթէպլէրինտէ տէվամ էտէնլէրտէն պէլլի պիր

իւնսիւր տիկէր մէզնէպլէրտէն օլան չօճուգ-
լար տըր: Լէյլի մէքթէպլէրտէ ալէլ ումում
չայիրտլէր պու Ք. Մուգ. տէրալէրինտէ տէվամ
էթմէյէ մէճպուր տըրլար:

1890-1899ա գատար իման իգրարըլլէ քի-
լիսայա գապուլ օլունանլարըն վասաթ ատէտի
111 իտի, 1909տա 132: 1910տա կէրլիլէրին
քիլիսա վէ մէքթէպ մագստինէ վէրտիքլէրի
մէպլաղ 13,000 ինկիլիզ լիրասընա եագըն օլ-
մուշ տըր:

Կիլիկիա իթթիհատընտա ճէմաաթընըն
սայըսընա պէլլի պիր սուրէթտէ թէսիր էտէն
պիր սէպէպ հալինտէ գըթալ գիքր օլունա-
պիլալի կիպի պու Թարաֆլուրըն ճէմաաթլարը
իւղէրինտէ այնի տէրէճէ վէ պէլքի տահա գի-
յատէ թէսիր էտէն պիր սէպէպ տէյու հիճնէք
գիքր օլունապիլի: Պու օլմագսա իտի հօգար-
քի րապամլար տահա պէօյիւք օլաճալընա
չիւպնէ էտիլէմէզ:

Մեքթէպլէր: Միշընըն 108 նիհարի մէքե-
թիպ ի ատիլէսի օլուպ պունլարտա 1200 գա-
տար գըղլար վէ 4000 գատար օղլանլար թա-
լիմ օլունույօր: Հէր մէզնէպ վէ միլլէթտէն
պիլա ֆարգ չայիրա գապուլ օլունուր: Ք.
Մուգ. կէվմի տէրալէրինն մուհիմ պիր զըս-
մընը թէշքիլ էտէր: Պու մէքթէպլէրին ճիւմ-
լէսինտէ տէ Կիրակի կիւնիւնտէ Կ. մէքթէպի
օլուր, հէր չօճուգ, վալիտէյն վէ տօսթլարընը
տախի կէթիլմէյէ թէշվիգ էտիլի:

Թարապուռս, Պէյրութ վէ Սայտատա գըղ-
լար իշնն պիրէր մէքթէպ ի ալի վար, պու
իւշ միւլէսսէսաթտա 160ը լէյլի վէ 200ի նի-
հարի օլմագ իւղըն 360 թալիպաթ եիւքսէք
թալիմ գապուլ էթմէքտէ տիրլէր: Օղլանլար
իշնն Սուգ էլ Ղարպ վէ Շուայրտա (իքիսի
տէ Լիպնանտա) Սայտա վէ Թարապուլուստա
պիրէր Աքատէմի վար: Պունլարտան մէզուն
օլան չայիրտլէր գօլէճին թրէշմէն սընֆընա
պիլա իմթիհան գապուլ օլունուրլար: Սայտա-
տաքի մէքթէպին (րէսմի իսմի Ճիրաւ Ինս-
քիթլար) տէօրթ չիւպէտէն սանաաթ տաիրէլէ-
րի տէ վար. վասի արսասը իւղէրինտէ պէօյիւք
պիր էյթմամխանէ գալիմ տիր: (Պու էյթմամխա-
նէյէ պէս փրօթէսթան ֆամիլիալարտան օլան
էյթմամ գապուլ օլունուր):

Մէզքիւր տէօրթ աքատէմիտէ ճէման 500
տէն վիյատէ լէյլի թալէպէ պուլունմագտա
տըր վէ հէր օլմատըղը իշնն նիշէլէր գապուլ
օլունամայօրլար: Պու մէքթէպլէր Պաղեստին

Մըսըր վէ սաիր մահալէրաէքի միշնլարըն իշնի իշինն օլան ինթիյաճընա հարտըմ էթմէք իւզըէ հիւզլէրճէ խօճալար թէտարիք էթմիշ տիրէր :

Նէշրիյար սաիրհաի : Պուհուն հազընտա կէլէճէք պէնտտէ պիր ազ կէնիշնէ հազմագ իսթէրիդ :

Խաւսթախանէյի : Միշնըն պիրի Թարապուլուստա Տօգ . Հէրիս վէ քէրիմէսի Տօգ . Էլսի Հէրիսին վէ տիկէրի ճունիյէտէ (Լիպիսան) Տօգ . Մէրի էտինին թահթը իտարէսինաէ օլմագ իւզըէ իքի խասթախանէսի վար : Բլինիք իշի սալթ խասթախանէյէ միւննասըր օլմայըպ մէզքիւր իւշ տօղթօլլար արա սըրա քէօյլէրի տօլաշարագ խասթալարա պագարլար : Խասթախանէլէրաէ Կիրակի մէքթէպի , Պայպլ Ուիմին վէ Բիթ . Մուգ . սաթմագ վէ էմսալի վասըթալար իլէ բունանի իշ տախի իճրա օլունմագտա տըր : Միշնըն պիր տէ ճունիյէտէ վէրէմլիլէրէ մախսուս խասթախանէսի վար :

Մուրիատա սօն 34 սէնէ զարֆընտա ինճիլի իշին թէրագգըսընը աթիտէքի սթաթիսթիք փէք վազըն պիր սուրէթտէ կէօսթէրիր :

	1876տա	1910տա
Միսիօնէրլէր	28	38
Եէրլի իշնիլէր	120	262
Բիլիսէ վէ քիլիսէ պի- նալարը	34	91
Ազալար	573	2970
Վասաթ ճէմաաթ	2642	6700
Կիր . մէք . չայիրալէրի	1540	6364
Եէրլիլէրին բուն . վէր- կիսի Լ . Օ .	285	Լ . Օ . 14430
Իւմի Իլանի մէքթէպի	1	1
" " " չայիրտան	7	0
Եէօքիւն մէքթէպլէր	8	109
Եէօքիւն թալէպէ	2840	5125

ՄԻՒԹԵՆԵՎՎԻ

ՏԵՕՐԹ ԵԱԹՐԱԳԼԸ ԵՕՆԱՍ

ԱԼԹՈՒՆ ԵԱԹՐԱԳ

18.

Պու գահրամանլար ինթիգամ ալգըշարը արասընտա հօլա չըգալար : Չէօլաէ ճիստէ հօլունա տօղրու սիւրաիլէր , նիհայէթ ուզագտա պիր սիյահ նօզթա միւշահատէ էտիպ օրա տօղրու աթլարը գօշտուրատլար : Պու էօմէրին քէրպանը իտի : Էօմէր թէնլիքէյի կէօրէրէք

Ֆիրարա պաշաաը : Պէտէվիյէր իլէրի իլէրի կիտիպ քէրպանա հազլաշարը :

Կէրիաէ պիրինի պրադմըշար իտի քի Հալիմա իտի : Մէրգուլմէ «Ալլահ սանա խայր վէրէ , օղլում» , «Ամա՛ն բուրմա : Ծօլ գըրմըղը պուրնուղլու զինճիյէ կէթիշ : Հաֆըզը էօլտիւրէն , Լէյլայը գափըպ կէօթիւրէն օ տըր : Ինթիգամըմըղը ալ : Չապո՛ւգ օլ» տէտի :

Չանն էաէրսին Համուսա տախի մէսէլէյի անլայօր իմիշ կիպի բիւզկեար միսիլլու ուշուպ կիտիյօր իտի :

«Ալազլար , նէ՛րէ գաշըյօրսընըղ» տէյու նիտա էթաի Ապտուլլահ , վէ էթրաֆընտա ուշուշան գուրշունլարը ումուր էթմէյէրէք գըրմըղը պուրնուղլու զինճիյէ հազլաշար :

Լէյլա Ապտուլլահը կէօրիւննէ , «Իմաա՛տ , սէվկիւլլում» տէյու ֆէրեաա գօփարըպ աթըն տիզկինինի էլէ կէչիւրէրէք , անը գուլվէթլէ չէքի վէրիննէ աթ պիրտէն տուրտու :

Պիր տէ Լէյլա պօղազընտան եէտիյի պիր գամա հարասընտան ագան գանա պուլանմըշ օլարագ եէրէ տիւշտիւ : Ապտուլլահ Խասմին ֆիրարընա պագմայարագ աթտան էնաի : Լէյլայը գուճազլայըպ գանընը տուրտուրմաղա չապալանտը , «Ճիկէր փարէմ Լէյլա , պանա սէօյլէն» , տէյու նիտա էթաի Իպնի Եուսուֆ : Լաքին Լէյլա արթըգ սէտասընը իշիթմէյօր իտի :

Հալիմէ կէթիշիպ պու մէնգարէյի կէօրիւննէ օղլունուն պօյնունա սարըլար վէ «Ջէնճի վուրուլաու մը , էօմէր վուրուլաու՞ մը : Ինթիգամըմըղ ալլընտը՞ մը» տէտի :

Ջէնճինին էօլտիւրէնիւ , լաքին էօմէրին գաշաղընը անլայընճա՝ Հալիմա , «Օղլում , տիւշմէն տահա սաղ իմիշ , աղլամաղը գարըլարա պրագ , էօլիւլէրի պիզ տէֆն էտէրիդ , սէն իլէրի՛ կիթ , խայինլէրի վուր : Ինթիգամ ալ ,» տէտի :

Ապտուլլահ պու սէօյլէրաէն միւթէնս սիրէն , «Էվլէթ , վալիտէմ , հազըն վար , կէօղ հաշը սիզէ , ինթիգամ պիզէ : Ալլահ էքպէր ,» տէտի :

Ապտուլլահ Լէյլայը հաժաճա վալիտէսինին գուճաղընա հաթըրտը , վէ «Բունունա սէլա-մէ՛թ : Տիւշիւրէն վէ գալարան , հայաթ վէ մէվթի վէրէն Ալլահ արը : Ալլահըն միւրատը իսէ պիզ տէ պիր աղտան սանա գաժուշըրըղ» տէյիպ էլինի սէմայա տօղրու գալտըրարագ պիր Էրֆաթինէ օգուտու վէ սըշրայըպ աթընա պինտի :

«Նե՞րէյէ կիտիյօրսըն», տէտիլէր կէնճ րէ-
փիղէրի, «Սէմուս հէլինին չըգտըղըն կէօր-
մէյօրմըսըն: Դըզըլ դայայա գօշալըմ, չէօլտէ
էօլիւմ վար:»

«Արթըզ պէնիւմ իչիւն րահաթ՝ էօլիւմ կէօլ-
կէսինտէ տիր: Ալլահա ըսմարլատադ», ճէվապ
վէրտի Ապտուլլահ. վէ սըչրայըպ աթընա
պինաի:

*
* *

Պիր սասաթ ոօնրա Ապտուլլահ էօմէրին ար-
դասընտան հէթիլտի:

Իպն ի Մանսուրըն աթըլ էօլմիւշ վէ քէնտի
սէմուս հէլինին մէսմուս թէէսիբի աթընտա
մուազզապ հաթըյօր իտի: Էվվէլա Ապտուլլահը
թանըմայարադ, «Ամա՛ն, պիր հուսուս մու»,
տէյուլ ֆէրհատ էյլէտի:

Ապտուլլահ էվվէլա էօմէրին սիւհալարընը
ալըպ, անա թուրումուստան սու իչիրտի:

Էօմէրին կէօլլէրի աչըլընճա անը թանըլըպ
«Ա՛հ, սէ՛ն մի սին: Սէնին իհսանըն նիհա-
յէթսիդ տիր: Դարտաչըլ օլմայանլարըն դար-
տաչըլ սըն», տէտի:

«Իպն ի Մանսուր, սէնի էօլտիւրէճէյիմ,
Հալիմէ սանա լանէթ օգուսու, արթըզ էօլ-
մէլիսին», տէտի կէնճ պէտէվի:

Էօմէր տիւշարը խալֆ օլարադ, «Ամա՛ն
գարտաչըմ, գապահաթըմը պիլիւրիմ: Նէ իս-
թէրսէն վէրէյիմ: Պիւթիւն սէրվէթիմ սէնին
օլսուս, պէնի էսիրկէ», տէյուլ ֆէրհատ էյ-
լէտի:

«Հաֆըզըլ էօլտիւրտիւն, Լէյլայըլ էօլտիւր-
տիւն, մութլադ սէն տէ էօլէճէքսին: Ճէզանը
ալմադտա Ալլահ սանա իմտատ էյլէսին», տէտի
Ապտուլլահ:

«Ամա՛ն պիրատէր, պարի միւսաատէ էյլէ
տէ, էօլմէզտէն էվվէլ, պիր նէմազ գըլըպ Ալ-
լահըն մէրհամէթինի թալէպ էտէյիմ տէ, ի-
մանսըզ էօլմէյէյիմ», տէտի էօմէր:

«Նամազընը գըլ», տէտի Ապտուլլահ:

Էօմէր նամազա տուրուպ, «Լաիլահալլալ-
լահ» Ալլահէքպէր, Անտէն սուտուր էթ-
տիք, անա բուճու էտէճէյիլ: Էյ Բապպ իւլ
գըյամէթ, պէնի մահքիւմէրին նասիպի օլան
ճէզատան խէլաս էյլէ, պանա մէրհամէթ
էյլէ:»

«Խայր օ էօլմէլի տիր: Էօլտիւրմէլի իմ»,
տէտի Ապտուլլահ քէնտի քէնտինէ: Լաքին

գալպի հուճաւըն իտի: Շուրէզիլ հէրիֆ քէն-
տինին գարտաչըլ իտի: Վազթը իլէ անը սէվ-
միշ իտի, չիմտի տէ... սէվիյօր իտի: Մու-
հապպէթ պիր տէֆա գալպէ կիրէրսէ, օզ պաչը
կիպի, կիրտիյի հէրտէն չըգսա տա պէրէսի
տաիմա գալըր: Իպն ի Եուսուֆ մադթուլ հա-
ֆըզը, էօլմէքտէ օլան Լէյլայըլ խայալը էօ-
նիւնէ կէթիրէրէք երէրէյիսի սէրթէշտիրմէք
խաթէյօր իտի իսէ տէ օլմայօր իտի: Շօլ մէ-
սուտ չօճուղուդ սէնէլէրի խաթընա կէլտի:
Իքիսի պիրլիքտէ Հալիմէնին մէմէլէրինտէն
էմմէքտէ, իքիսի պիրլիքտէ Հաֆըզըն գուճա-
ղընտա անըն հիքհայէլէրինի տինլէմէքտէ իտի,
պու խաթըրէլէր կէօլիւ էօնիւնէ կէլտիքճէ,
քէնտինէ էյլէ կէօրիւնտիւ քի անլէր իպն ի
Մանսուր իչիւն չէֆաաթ էտիյօրլար իտի: «Օ
գարտաչըն տըր, մուհաֆազասըզ տըր», տէյօր
իտի միւսինն Պէտէվի, «գարտաչըն տըր, էօլ-
տիւրմէ» տէյօր իտի Լէյլա հաչըլ կէօլլէրէ:
«Խայր, խայր, էօլմէլի տիր», տէյուլ տիւ-
շիւնտիւ Ապտուլլահ, «Ատալէթ իրատէթուլլահ
տըր:»

Էօմէր՝ Ապտուլլահըն թէրէտտիւտիւնիւ
հիսս էտէրէք, անըն այաղընա սարըլաը վէ
«Ամա՛ն գարտաչըմ, պէն էթտիմ սէն էթմէ:
Պէնի էօլտիւրմէյէ հազըն վար, լաքին կիւ-
նահար աֆվ էտէն Ալլահ, քէնտի կիպի
աֆվ էտէնլէրի սէվէր: Ղազապլարընը զապթ
էտէնլէրէ օ պէօյիւք վատար վէրմիշ տիր:
Պէնի էսիրկէ քի Ալլահ տա սանա մէրհամէթ
կէօսթէրէ, զիրա Ալլահ էյիլէրի սէվէր», տէ-
յուլ րէճա էյլէտի:

«Գալպ, պու սէօլլէրին սէնի խէլաս էթ-
տի: Ինթիգամ Ալլահա մախսուս տըր: Օ սէնի
հիւքմ էթսին: Անամըն սիւտիւնիւ էմէնին
գանըյլա էլիմի լէքէտար էթմէյէճէյիմ», տէյուլ
ճէվապ վէրտի Ապտուլլահ:

Էթրաֆընա պազըպ, «Պէնի պուրատա
թէրք էտէճէք մի սին», տէտի էօմէր:

Ճէվապէն Ապտուլլահ՝ Համամայը կէօս-
թէրաի: Էօմէր տէրհալ գըսրաղըն իւզէրինէ
սըչրայըպ, տիգկինին գալրատը վէ Ապտուլ-
լահըն երւզիւնէ պիլէ պազմայարադ աթը սիւր-
տիւ վէ սավուշուպ կիթտի:

ՓԱՆԱՄԱՍՏԱՍ ՖԻԻԹԻԻՀԱԹԸ ՍՐՀՀԻՑԻ

Փանամա գանալընըն հաֆրը թէչպպիւսիւնիւն
 ճէսիմ վէ շայան ք հայրէթ օլտուղու մալիւմ իսէ
 տէ տիւնեա իչիւն էն զիյատէ եէնի վէ շայանը
 տիգգաթ օլան ճիհէթի սըհի սաֆհէսի օլուպ
 պէլքի փէք ազ քիմսէլէր թարիս ի պէշէրտէ
 անըն էհէմիյէթիւնի թագտիր հաշպիլիլէր:
 Ախիրէն իվլըրփուլըն Մէմալիք ի Հարրէ թէ-
 պապէթ Մէքթէպի թարաֆընտան Տր. Տէյվիտ
 Թօմսըն ումուր ք սըհիյէտէ թէտգիգաթ իճրա
 էթմէք իւզրէ փանամայա իրսալ օլունմուշ
 տըր: Ֆիլ հագիգա հէր նէ գատար մէմալիք ի
 հարրէ քէշֆ օլունուպ տիւլէլ ի միւթէմէտ-
 տինէնիւն հէտ ի իտարէսինէ ինթիգալ էթմիշ
 իսէ տէ, մէքիւր մէմէքէթլէրէ մախսուս պիր
 թագըմ միւզմին իլլէթլէր, պէշէրիյէթին օրա-
 ւարտան կէրէյի գատար իսթիֆատէսինի միւշ-
 քիլ վէ հաթթա իմքեանսըզ էտիյօր: Պու իլ-
 լէթլէր ալէսսէվիյէ սիվրի սինէքլէր վասըթա-
 սըլա սիրայէթ վէ ինթիգալ էտէն սըթմա,
 սարը հումմա վէ սաիրէ տիր քի, էվրօիա վէ
 չիմալի Ամէրիգատան մէմալիք ի հարրէյէ, մէ-
 սէլա մէրքէզի Աֆրիգա վէ ճէնուպի Ամէրի-
 գանըն չիմալի գըսմը, Հինտիսթան, Ավսթրա-
 լիա վէ սաիր էմալի մէմալիքէ կիթմէք իս-
 թէյէնլէրին կէօզլէրինի փէք զիյատէ գօրգուլթ-
 մագտա տըր: Օլ սէպէպտէն պու պապտէ պիր
 չարէ պուլապիլմէք՝ Գօլօմպօսըն հէնի պիր
 տիւնեա պուլմասը գատար մուհիմ տիր, զի-
 րա մէմալիք ի հարրէ, անճագ պու սուրէթլէ
 Ֆիլիէն մէտէնիյէթ ազընթըսընա ալըլապիլէճէք
 տիր: Պու մէսէլէ, մէմալիք ի հարրէտէ էն չօզ
 միւսթէմէքէսի պուլունան հիւքիւմէթլէր, էզ
 ճիւմէ ինկիլթէրա, Ամէրիգա, Ֆրանսա իչիւն
 հայաթի մէսէլէլէր օլմուշ տըրլար: Պիւնէն
 ալէյի Ամէրիգալըլարըն, Փանամա գանալընը
 հաֆր էտէր իքէն պու իլլէթլէրլէ նա՞սըլ մու-
 հարէպէ էթտիքլէրինի վէ նիհայէթ անլէրէ
 նա՞սըլ զալիպ կէլտիքլէրինի թէտգիգ էթմէք
 ճալիպ ի մէրագ պիր մէսէլէ տիր: Մէմալիք ի
 հարրէտէն սիվրի սինէքլէրի պիւս պիւթիւն
 մահվ էթմէք գապիլ տէյիլ իսէ տէ, շէհր-
 լէրտէ անլէրին մըգտարընը ազալթմագ
 միւմքին տիր: Անճագ պուլուն պաչա չըգար-
 մագ իչիւն պիգգաթ հիւքիւմէթ իչի էլէ ալ-
 մալը վէ թարաֆընտան փէք զիյատէ տիգգաթ
 վէ ինթիմամ սարֆ էթմէլի տիր: Տր. Թօմսըն՝
 Փանամա ճիւլարընտա պու խասսիյէթլէրին Ամէ-
 րիգա իտարէսինտէ կէօրիւլտիւլիւնիւ թաստիգ

էտիյօր: Ամէրիգա հիւքիւմէթի 1905տէ, օրտու
 էրքեանը սըհիյէսինտէն միրալայ Կօրկըսը,
 Փանամա ումուր ք սըհիյէսինէ նէգարէթ էթ-
 մէյէ մէմուր էտիպ քէնալինէ վասի սէլանիյէթ
 վէ մըգաարը քեաֆի փարա վէրմիշ տիր:
 Միւշարիլէյի Գօլօն վէ փանամա շէհրէրինի
 թէքրար ինչա էյլէյիպ սօգազլար կէնիլլէնմիշ,
 տէօշէնմիշ վէ գուրուտուլմուշ, էվլէր թէքրար
 ինչա օլունուպ հէր թարաֆ թէլաէն մամուլ
 պիւրիւմէք փէրաէլէրլէ սիվրի սինէքլէրէ
 գարչու մուհաֆագա էտիլմիշ վէ պուլուն տէյիլ
 եալընըզ զէնկիլէր, հաթթա էն ֆագիր սընթ
 պիլէ իսթիմալ էտէպիլիյօրտը: Միրալայ Կօր-
 կըս պուլունուլա տա իքթիֆա էթմէյիպ, մէս-
 քէնլէրտէն 100 հարտա մէսաֆէտէ պուլունան
 մահալլարը սիվրի սինէքլէրին թէօրէտիքլէրի
 եուվալարտան թէմիլլէտի: Խանէլէրին ճիւլա-
 րընտա սու եօլլարը վէ քեհարիլլէր ինչա էթ-
 տիրիպ, սիվրի սինէքլէրին կիրմէսինի մէն էթ-
 մէք իչիւն սու պօրուլարընըն աղըզլարընը թէլ
 պիւրիւմէքիւքլէրլէ գափլաթտը: Պաթագլար
 գուրուտուլուպ, սըզ նէպալթաթ թէմիլլէնտի
 վէ էհալիլի նիգամաթ ք սըհիյէյէ թիայէթ էթ-
 տիրմէք իչիւն դայէթ գաթի թէտապիլէ թէ-
 վէսսիւլ օլունտու: Լաքին Ամէրիգալըլար,
 տիգգաթլարընը եալընըզ սիվրի սինէքլէր վա-
 սըթասըլա սիրայէթ էտէն իլլէթլէրէ հասը
 էթմէյիպ պիլ ումուր գալաիտ ի սըհիյէյի
 թաթպիգ էթտիլէր: Խանէլէրին թապանլարընը
 չիմէնթօլայարագ, պիր թագըմ էմրագը նագլ
 էտէն ֆարէլէրտէն մէսքէնլէրի թալիս էթ-
 տիլէր: Էվլէլլէն սիվրի սինէքլէրին եուվասը
 օլան սահրընճ սուլարը իչիլիքէն, թէմիլ սու-
 լար խանէլէրէ թէվլի օլունտու: Իլլէթէ գարչը
 տա մուհարէպէ էթմէք իչիւն վասըթալարը
 միւքէմմէլ իտի: Տր. Թօմսընըն տէտիլի կիպի,
 մէմալիք ի հարրէտէ էն միւքէմմէլ պիր խաս-
 թախանէյի վիճուտա կէթիրտիլէր: Մալարիա
 խասթալըղընա գարչը մուհաֆագա օլունմագ
 վէ եա անտէն գուրթուլմագ իչիւն մէճճանէն
 գընագընա թէվլի էթտիլէր: Իլլէթլէրի թէտգիգ
 վէ միւթալէա էթմէք իչիւն խուսուսի միւ-
 թէֆէնիլլէր վէ սուլարտա միքրօպ պուլուն-
 նուպ պուլունմատըղընը թալին իչիւն տէ
 պաթիթիօյօնիլլէր տալէթ էթտիլէր: Մէմա-
 լիք ի հարրէտէ սըհիյէ տալիւսինտէ պու կի-
 պի պիր ֆաալիյէթ վէ միւքէմմէլիյէթ հէնուզ
 կէօրիւլմէմիշ իտի: Մամաֆիհ մէսարիֆ դայէթ
 ճիւլի օլմուշ տըր: Փանամա գանալը հաֆր

օլունուպ պիթտիյինտէ, ումուրը սըհհիյէ իչին օլան մէսարիֆ վասաթ հիսապ 73000 լիբա օլա-
ճագ տըր: 100,000 սէքէնէսի օլան պիր եւերտէ ա-
տէմ պաշընա պու ճիհէթտէն կիւնտէ օն փարա
մէսարիֆ տիւշիւյօր: Շուրասը տա նազարը
տիգգաթա ալընմալը քի, փանամատա ամէլէ
իւճրէթի տիւշէր մէմալիք ի հարրէյէ նիսպէթէն
փէք եիւքսէք օլտուղունտան, մէսէլա Հին-
տիսթանտա եախօտ Ղարպի Աֆրիգատա այնի
իւղմէթ տահա ազ մէսարիֆլէ իֆա օլունա-
պիլիւր: Փանամատա պու թէտապիր ի սըհհիյէ
սայէսինտէ, վէֆիյաթ պինտէ 7½ նիսպէթին-
տէ թէնագգուս էթմիշ տիր: Տր. Թօմսըն տէ-
յօր քի, փանամատա չիմտի պիր չօգ ամէրի-
գալը գատըն վէ չօճուպար պուլունուպ ճիւ-
լէսի տէ սաղլամ տըրլար: Հէր նէ գատէր
էվլէլէրի սըզը նիգամաթը սըհհիյէյէ դարչը իս-
եան էթտիլէրսէտէ, լաքին չիմտի անըն իչին
միւթէնէքքիւր տիրլէր: Ամէրիգալըլար պու գա-
վաիտ ի սըհհիյէյի իճպար էտէրէք փէք ազըլ-
լը հարաքէթ էթմիշ օլտուլար: Օնլար տէմօգ-
րաթ, լաքին այնի վազըլթաա փրաքիգ պիր
միւլէթ տիրլէր:

Նեյշըն

ԳՈՒՄԱՐԸՆ ՆԵԹԻՃԷՍԻ

ՆՕՅԷՐ ԷՖ. ԼԱՅՕՐԵԱՆ, ԱՄԷՐԻԳԱ

Ֆրանսատա Մատամ Հոմպէրթ վազըառը
կիպի խարիգ իւլ առէ պիր ֆաճիա տա Ու-
րուկուէյ ճիւմուրիյէթինին փաթաթաթը Մօն-
թէվիտտա թէքէրրիւր օլունտու:

Ուրուկուէյ ճիւմուրիյէթինին էն եիւքսէք
ֆամիլեալարընտան պիրիսինէ աիտ մատմուագէլ
իրմա Ավէկնօ՝ պիր գալ սէնէ մուգատաւմ քէնտի
չախսի հիսապընա օլարագ թիճարէթէ պաշա-
յըպ այնի վազըլթաա աթ կարըչը, գոււար օ-
յունլարը իլէ մէշըուլ օյմագտա օլտու:

Էն սըզը տօսթլարընտան պիրի օլան Օր.
Լօլա Բուպիօ՝ ֆարգլը միւէսսէսէլէրէ նազըրէ
օլուպ փաթաթաթըն էն միւթէպէր պիր ֆա-
միլեալարնա աիտ տիր: Ախէր պիր տօսթը վէ
ազրապառը իսէ Օր. Բօմէօ, կանի իարիճիյէ
նազըրընըն քէրիմէսի օլուպ իւչիւ պիրլիքտէ
խայլի զէմանտան պէրու Օր. Իրմանըն միւլքի
օլան պիր վիլատա եաչամագտա օլտուլար:

Յունիս 6 ազչամը, Օր. Իրմանըն կաթմա-
ղա կիթմէմէսի Օր. Բօմէօնըն տիգգաթընը
ճէլպ էյլէտի իսէ տէ, պէլքի Օր. Բուպիօնըն

խանէսինտէ դալմըշ տըր դանն էյլէյիպ մէսէ-
լէյէ չօգ էնէմմիյէթ վէրմէտի:

Էրթէսի կիւնիւ Օր. Բուպիօ կէլիպ Իրմայը
խանէսինտէ պուլամայընճա չիւպէլէնիպ ա-
րամայա պաշլարար, էնճամ մէզպուրէնին
սօն տէֆա օլարագ ամուճա դըզընըն խանէ-
սինէ կիթմիւ վէ պաղը մէքթուպլար պրագ-
մըչ իտիյինի անլարար: Մէքթուպլարտան
պիրի իարիճիյէ նազըրը Տօգ. Բօմէօյա, ի-
քինճիսի Օր. Լօլա Բուպիօյա, վէ իւչիւնճիւ-
սիւ քէնտիսին փէտէրի մէպուս Սինեօր Ավէկ-
նօյա աիտ իտիլէր:

Օր. Բօմէօ թէհամմիւլ էթմէյէրէք փէտէ-
րինէ խիթապէն կազըլմըչ օլան մէքթուպլար
աչար, վէ չու սէօզլէրի օդուր:

«Տօգթօր, աֆվընըզը թալէպ էտէրիմ: Պա-
նա օլան քէֆալէթինիլ սէպէպինտէն սիդի
ֆուգարա պրագըյօրըմ, ալա էսասը օլմայան
աիւղ ու իթալար իլէ սիդի ալտաթտըմ, նէ՝
Օր. Բուպիօ նէ՝ տէ Սինեօր վէլարօ պիլտի-
լէր: Իմգալար հէփ ասըլսըզ օլուպ սախթէ
տիրլէր: Քեաֆֆէսի տէ սախթէ տիր: Արթըզ
միւճահէտէյէ իգթիտարըմ գալմասը, կալընըզ
վէ անճագ կալընըզ խէլաս չարէսի պէնիմ ի-
չին էօլիւմ տիր: Փէք ինթիմալ կարըն ճէ-
նագէ ալայըմը իճրա էտէրսինիլ: Լօլա դանն
էթաի քի աիւղ ու իթա սիդին տիր վէ սիդ
դանն էթտինիլ քի Լօլանըն տիր: Պանա աֆվ
էյլէ, պիրա կափաղըմ խաթայը քէնտի գա-
նըմլա էօտէյօրըմ: Խօշճա գալ սէմայա գա-
տար:

Իւլնա Ավէկնօ

Իրմա Ավէկնօ խայլի զէմանլարտան պէրու-
պանգալարտան վէ զայրիհա փարա թալէպ
էթմէյէ պաշլամըչ իտի: Էսքի պօրճլարը գա-
վաթմագ իչին միւթէմատիյէն եիւքսէք ֆա-
յիլէր իլէ հէնի հէնի պօրճլար կափմագտա
օլուր, էնճամ՝ էօյլէ պիր հալա կէլիւր քի,
քէնտիսի իչին կէթիւրիւլմէսի զայր ի գապիլ
օլուր: Պու հալաէ Իրմա 2 միլիօն սուլար պօրճ
պրագարագ Պուէնօս Այրէսէ ֆիրար էյլէր:

Մօնթէվիտէօ փօլիս տարիէսինին թալէպի
մուճիպինճէ, Պուէնօս Այրէստէ ճիթիթիլէր
Իրմայը տէրտէսթ էթմէք իչին հէր չարէյի
խաթիմալ էտիպ էնճամ անըն չէհր տախիլինտէ
վէ պիր ազրապառը խանէսինտէ օլտուղու-
թէպէյիլն էտէր: Իրմա էլէ տիւշմէմէք իչին
մէզքիւր ազրապառընըն խանէսինի պրագըպ
փաթաթաթտան թրէն իլէ իւչ չէրհէք սաաթ
զարպտա Մօրօն տէնիլէն պիր գասապայա ֆի-

րար էտէր: Տիբիֆթիլէր Մօրօնտա օլտու-
ղունու խապէր ալըրլար վէ տագիգէ զայիպ
էթմէյէրէք թէքմիլ սթասիօնլարա լազըմ
օլան թալիմաթ վէրիմիլ իտի:

Իրմա հէր թարաֆտան քեամիլէն մուհաթ
օլտուղունու հիսս էտինձէ՝ թէպտիլ ի գըյա-
ֆէթլէ պուլունտուղու մահալտան պիր սաաթ
դատար ճէնուպի շարգտա թէմփիլլէյ նամըն-
տա գասապայա օթօմօպիլ իլէ կիթմէյէ թէ-
չէպպիւս էյլէր, վէ լաքին եօլլարըն միւհա-
սիպէթսիլլի սէպէպինտէն կիտիլէմէջ օլտու-
ղունու տախի անլայընձա, կէճէնին զուլմէ-
թինտէ, փէր փէրիչան հալտէ օլա վէ տէ-
րէլէրի ալըպ կիւրիւյէրէք մէզքիւր գասապա-
տա քեամին վէ Սօր իզապէլ նէզարէթի թահ-
թընտա պիր լահիպէլէր խասթախանէսինին
գափուճուսընա վարըպ, քէնտիսիլլէ պիրլիքտէ
եաշամըլ օլան չօլ Օր. Բուպիօնըն հէմչիլլէսին-
տէ սօն մէլճասընը արամագտա օլուր: Սօր
իզապէլտէն տախի ղէտտ օլունուր: Էօմրիւն
տիւննէվի սէֆալարընը սէվմիլ վէ սէվմէքտէ
վէ լաքին հէր թարաֆտան ղէտտ օլունմագ-
աա օլան պու գըզ արթըզ իւմիտ էսէրլէրինին
զաիլ օլտուղունու հիսս էյլէր, սէրսէրիճէսինէ
ֆիրար էյլէր վէ պէչ տագիգէ միւրուր էթմէզ-
տէն, պիր ղէվօլլէրին փաթլամասը սէտասը
խասթախանէ տէրունինտէ պուլունանլարըն
գուլաղընա կէթիլլի: Իրմա Ավէկիօնըն էօլիւ
ճէսէտի, թէմփիլլէյտէ, պիր սիյէճ եանընտա
պուլունմուչ իտի:

ՄԱԼԻԻՄԱԹ ՓԱՐՁԱԼԱՐԸ

Մարտ վէ Նոյեմբեր ալարը իպթխտասըն-
տա Գանատայա կէթիլէն մուհաճիրլէրին եա-
նընտա, 10, վէ պաշգա վազթլարտա իսէ 5
լիրա պուլունմասը լազըմ տըր:

— Հինտիսթանտա պիր աղաճըն 400 իրիճէ
վէ 5000 տէ ուֆաճըզ պէտէնի վար իմիլ,
պէօլլէսի աղաճլարըն ալթընտա պին գատար
նուֆուս կիւնէլին հէրարէթինտէն մուհաֆագա
էտիլէպիլլի իմիլ:

— Փարիզ պանգասընտա խազինէտարըն
եազընընտա կիզլի պիր եէրտէ չիւպհէլի միւլ-
թէրիլլէրին խապէրի օլմագսըզըն թասվիլլի
ալմագ իչիւնպիր ֆօթօղրաֆ մաքինաոր գօ-
նուլմուչ տըր:

— Ի. Ս. Հէկլի նամ պիր տօզթօր, 32
սէնէ էվվէլ պիր ֆագիր չիֆթճինին չօճուղու-
նա իթմամ ը թահիլ իչիւն 140 լիրա մատտի

մուլվէնէթտէ պուլունմուչ իտի: Կէնձ թահ-
սիլլինի իքմալ էթտիքտէն սօնրա Ավթրալիայա
կիտէր վէ չօգ փարա գագանըր, էօլտիւլիւնտէ
վէլի ի նիմէթինէ 200,000 ինկիլիզ լիրասը
թէրք էթմիլ տիր:

— Փարիզտէ պու կիւնլէրտէ թէհաճուր
էթմիլ պիր տտէմ սաթըլմըլ արրքի՝ պիր գաչ
պին սէնէ էվվէլքի Փաթապիսիա էհալիսինտէն
օլուպ պօյու ալթը ալագ իւլ փարմագ իմիլ:
Վիճուտի իւղէրինտէ իքի եարա կէրի միւլա-
հատէ օլունմագտա տըր: Չանն օլունտուղու-
նա կէօրէ տտէմ էօլտիւրիւլմիւլ, վէ վիճուտի
եավաշ եավաշ քիրէճլի ոու թէսիլլի ալ-
թընտա թաշ քէսիլմիլ տիր:

— Հինտիսթանտանտա կիթտիքճէ ֆիլ էք-
սիլմէքտէ տիր: 1835 տէ պիր ֆիլ 45 լիրայա
սաթըլըր իքէն պու կիւն 800 լիրայա սաթըլ-
մագտա տըր:

— Մ. Շէրմէն նամ քիմսէ իչիւն էն միւ-
պարէք սայը 13 օլմուչ տըր: Չիւնքի, 13 եա-
չընտա, Միս Վիք նամ պիր զըզա նըչանլան-
մըլ, 1913 Յունիս 13, սաաթ օնը 13 կէչէրէք
նիքեաճ օլմուչար, տօղուչ կիւնլէրի եինէ 13
իւնճիւ կիւնէ թէսատտիւֆ էտիպ, նիքեաճըն-
տա 13 միւսաֆիր, վէ չիչէք տէմէթինտէ 13
չիչէք պուլունմուչ տըր:

— Պէյպի Տէզլիս, մէչհուր Փրանսըզ աֆրիս
Նիւ Եօրքտա 6 ալ թէաթրօլարտա օյնատըզ-
տան սօնրա Փարիզէ ալտէթ էթմիլ տիր:
Պու միւստէթ իչիւն 24,000 ինկիլիզ լիրասը
իւճրէթ ալմըլ տըր:

— Ինկիլթէրանըն իհրագ ը էմվաթ Շիր-
քէթի լափօրընտա օգունուլտուղունա կէօրէ,
1911 տէ 1023: 1912 տէ 1134 էօլիւլէր
իհրագ էտիլմիլ տիրլէր: Մէզքիւր սէնէ զար-
ֆընտա իհրագ էտիլէնլէրտէն էն մէչհուրը
Եպիսկոպոս Չարլըս Վօլզի տիր: Ինկիլ-
թէրրաա եաղաճագ (մէօհրէգէ) մահալլար
օլուպ պունլարտան 5ի պէլլէտիլլէյ աիտ տիր:

— Տօվըրտա Պահրի Էէնի սթասիօնըն
թէմէլլինի ինչա էթմէք իչիւն 850,000 թօնօ
թէպէլլի իսթիմալ օլունտու: Մուհաֆագա է-
տէն տէնիլ տիվարը 2,000 ալագ պօյունտա,
73 ալագ 9 փարմագ կիւքսէքլիքտէ վէ գաի-
տէսի 35 ալագ էնլի տիր: Թագրիպէն 200,000
թօնօ չամուր վէ սաիրէ չըզարըլտը: Մուգա-
վէլէ մուճիպինճէ 400,000 ինկ. լիրասը մէսա-
րիֆ օլմուչ տըր:

— Բիթապ ը Մուգատտէսին թէրճէմէ օ-

լուծնառուղու լիսանլար վէ գաւառաբնակարան-
րըն առէտի 450է պալիդ օլմուշ տըր: Քիթապ
ը Մուզգաւատէն շիրքէթլէրի 7,899,562 նուա-
խէ Քիթ. Մուզ. չըգարմըշ տըրլար:

— Վէնէտիք չէհրինին Ս. Մարկոս քիլի-
սասընըն կէօյէրլիլէրի մէզքիւր քիլիսանըն
պէօյիւք մէյտանլըղը օլան փիսցցաւատա պու-
լունան էճնէպիլէրի կէրլի էհալիտէն թէֆ-
րիգ էտէճէք գատար ղէքիա կէօսթէրմէ-
լէրի չայան ը հայրէթ տիր, չէօլէ քի, օրայա
պիր էճնէպի կէլիր կէլմէզ կէօյէրճիլէր քէօմէ
իլէ կէմէնմէք իւմիւտիլլէ էթրաֆընտա ու-
չուչուրլար: Հալպու քի կիւնէչտէ օթուրան
կիւզլէրճէ կէրլիլէր պուլունառուղու հալտէ ան-
լէրտէն հիչ թէսիլլէնմէզլէր:

— Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգա Մէքսիքոտան
6 միլիօն տօլար պէտէլինտէ 250,000 միլ ա-
րաղի սաթուն ալմագ նիլէթինտէ իմիչ: Նա-
փօլէօն Ա. Յրանսանըն Լուիզիանա վէ Ար-
քանսաս իւզէրինտէքի հուզուզընը 15 միլիօն
տօլարա սաթուր: Բուսիա 1867 տէ Ալասքայը
Մ. Ամէրիգա հիւքիւմէթինէ 7 միլիօն տօլարա
սաթուր: Փանամա գանալընըն պէհէր սահի-
լինտէ պէչէր միլ արսայը փանամա ճիւմհու-
րիլէթի հազընլտրտա 10 միլիօն տալէրէ սաթ-
մըշ տըր:

ՀՏՖԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Պալգան մուհարեպիսի.—Սըրպլար՝ Պուլղար
արագիսի տախիլինտէ Վիտինի մուհասէրէ էթ-
միլլէր վէ խաթթ ը մուհասէրէյի գալէնին իքի
քիլմէթրօ մէսաֆէսինէ գատար սըգալտըր-
մըշլար վէ Նուվօ-Սէլօ մէվգիլինի իշղալ էթ-
միլլէր տիր: Սըրպլար չէհրի պու գատար հա-
զընտան պիւթիւն գուվվէթլէրիլլէ պօմպար-
տըման էթմիլլէր իսէ տէ, Պուլղարլարըն միւ-
տաֆաա ի չէճիանէսի սէպէպիլլէ իշղալա մու-
վաֆիաֆ օլաւմըշ տըրլար: Պուլղարլար իւշ
գօլտան Սըրպլարըն սաղ ճէնահը իւզէրինէ
հիւճիւմ էթմիլլէր իսէ տէ կէրի փիւսկիւր-
տիւրիւմիւլլէր տիր: Պուլղարլար իլէ Եունան-
լար արասընտա էն չէտիտ վէ գանլը միւսա-
տէմէլլէր ճիւմա Պալա ճիւմէթինտէ վաղը օլ-
տը: Պուլղարլար էվվէլա գաիֆլէնմիլլէր իսէ
տէ սօնրատան գուվվէ ի իմտատիլլէնին միւ-
վասէլէթիլլէ թէարրուզաթա պալաւմըշլար վէ

Պէզվէ, Բաղլըգ, վէ փանթէգօ ճիւմէթլէրինի
իշղալ էյլէմիլլէր տիր: Ճիւմաա ճիւմէթինտէքի
Եունան օրատուր վէք վէխիմ պիր մէվգիտէ
գալմըշ տըր: Պուլղարլար պիւթիւն ճէպնէտէ
պիր հարէքէթ ի թէարրուզիլլէտէ պուլունմուշ-
լար իսէ տէ րէտա օլունմուշլար տըր:

Պուրիշ Մուշն Գօնֆիւրանար.— Պալգանլար-
տա վուզուա կէլէն սօն մուհարէպէյէ նիհայէթ
վէրմէք, վէ մուխասէմաթտա պուլունան տէվ-
լէթլէր արասընտա սուլ ու միւսալէմէթին
թէգարրուրը իլլին՝ Պուքրէչտէ պիր սուլ գօն-
ֆէրանսընըն ազտ օլունմաւը ալագատար հիւ-
քիւմէթլէրճէ գարարիլիր օլմուշ տըր: Հիւքիւ-
մաթ ը մէզքիւրէնին կէօնտէրտիլի մուրախիսա-
լար Պուքրէչէ միւվասէլէթ էյլէմիլլէր վէ գօն-
ֆէրանս Բումանիա րէխ ի վիւքէլաւը Միւսիւ
Մայօրէսգօնըն թանթ ը րիյասէթլինտէ քիւշատ
օլունմուշ տըր: Միւսիւ Մայօրէսգօ գըսաս պիր
նուլթ իլլէ գօնֆէրանսըն մագոնտինի թարիֆ
վէ իզահ էյլէտիքտէն սօնրա միւզաքէրաթ ը
սուլիլլէյէ իպթիտար օլունմագ իւզրէ պէշ
կիւն իլլին թաթիլ ի մուխասէմաթտա գարար
վէրիլմէսինին լիւզուլմընտան պահս էթմիլ վէ
րէխին իշղալ թէքիլլիլլէ պիւթիւն գօնֆէրանս
թարաֆընտան մուվաֆազաթ կէօսթէրիլլէրէք,
պէշ կիւնիլք պիր միւթարէքէ ազտընա գա-
րար վէրիլմիլ տիր: — Գօնֆէրանսըն իլլէրինի
թէսիլ վէ թաճիլ մագոնտիլլէ տիւվլէ ի մու-
հարիպէտէն հէր պիրինին մուրախիսալարըլա
Պուլղար մուրախիսալարը արասընտա խու-
սուս իճթիմալար ազտ օլունարագ, օրատա
միւնաղիուլլէր մէսէլլէր հազգընտա թէա-
թիլի էքիւրար էտիպ, օ մէսէլլէրի միւմքին ի
մէրթէպէ թարիլ ի թէսվիլլէյէ իտիպ էյլէտիք-
տէն սօնրա գօնֆէրանսըն իճթիմա ը ումու-
միսինտէ մէվգիլ ի թէզէքքիւր վէ թաստիգէ
վաղ էյլէմէլլէրինէ գարար վէրիլմիլ տիր: —
Բումանիա մուրախիսալարըլա Պուլղար մու-
րախիսալարը արասընտա ազտ օլունան խու-
սուս իճթիմալար նէթիճէսինտէ հէր իքի տէվ-
լէլլէր արասընտա պիր իթիլաֆ մէյտանա
կէլմիլ տիր: Պու իթիլաֆա նազարէն Պուլ-
ղարիլթան—Բումանիա հուտուտը, Պալլըգ
գաւապաւընըն ճէնուպընտաքի իլք թէփէճիք-
տէն պէտ իլլէ Տօպրըճանըն ալթընտան օն քի-
լօմէթրօ մէսաֆէսինտէն պիլմիրուր՝ Թուլթրա-
գանըն դարպընտա քուտին Թիւրք իշիլ քէօ-
յիւնէ միւնթէհի օլաճագ տըր: Պուլղարլար
Բուսճուգ վէ Շէմիլտէքի իսթիհքեւմաթթ

հետոմ էտէճէքլէր, վէ պու իքի դասապա
լիւն հէնի հուսուտ տախիլինտէ Պալլըզըն
եւրոմի քլումէթրո միւնթադասը տախիլին-
տէ իսթիհք'ամաթը ճէտիտէ ինչա էթմէ-
յէճէքլէր տիր: Եունան-Սըրպ վէ Պալլըզը
մուրախասլարը տախի պիր իճթիմաը խու-
սուսի ագա էթմիչլէր վէ անտէ Եունան վէ
Սըրպլար թարաֆընտան աթիտէքի մէթալիպ
տէրմէյան էտիլմիչ տիր: (1) Միւթթէֆիզլէր
էսքի Օսմանլը-Պուլլար հուսուտընտան պէտ
լիւն Սթրուսա նէհրի սահիլինի թաադիպլէն
Մէքըրինի իւչ քլումէթրո մէսաֆէ ի չարգի-
յէսինտէ նիհայէթ պուլաճագ պիր հուսուտ
թալէպ էյլէրլէր: (2) Պուլլարիսթան, պիլա
իսթիմա ճէզայիր ի պահրը սէֆիտ տաալարը
իւզէրինտէ հէր տիւրլիւ միւստալյաթտան
ֆէրադաթ էտէր, (3) տիւչարը զարար, օլան
հէվալի իչիւն Պուլլարիսթան թաաֆընտան
թաադմինաթ իթասը, վէ Սըրպիտ-պուլլարիս-
թան հուսուտընա միւթէալլըզ պուլլունան պիլ
ճիւմէ մուլթէլիֆիւն ֆիհ մէսէլէլէրին հալլ
ու թէսվիլէսի, (4) Թրաքիատաքի Բուսլարըն
մէքթէպ վէ քիլիսէլէրինին հաիզ պուլլուն-
տըզլարը հիւրրիյէթ վէ սէրպէսթիյէթին մու-
հաֆադա էտիլէճէյինտէ տաիր թէէմինաթ ի-
թասը: Պուլլար մուրախասլար իտէ (1) էյրի
Փալանքա, Գարաթոսա, Դօչանա, Իչթիպ, Բա-
սովիլթէ, Սթրուսա, Տօյրան, Սիրօզ, Թի-
մուր Հիսար վէ Գալալանըն քէնտիլէրէ վէ-
րիլմէսինի թալէպ, (2) Ատալար մէսէլէսի
Լօնտրա սիւֆէրա գօնֆէրանսընը զարարըյլէ
տիւվէլ ի մուազզամայա թէվաի էտիլմիչ օլ-
տուղու իչիւն օլ պապտէ պիր կէօնա թէա-
հիւտաթսա պուլլունամայաճագլարընը, (3)
Թաադմինաթը խուսուտիյէ իթասը իչիւն միւզա-
քէրաթա կիրիյէմէյէճէքլէրինի, (4) Սըրպ-
Պուլլար հուսուտընտան թասհիհի իչիւն պէյն
էլ միլէլ պիր ասքէրի գօմօսիօնա արզը տա-
վա էտիլմէսինի, (5) Բէնտի էօլքէլէրինտէ
սաքին անասըը միլլիյէնին քիլիսէ վէ մէք-
թէպլէրինին սէրպէ-Դիսի էսասընըն պիւթիւն
մուհարիպլէրճէ միւթէգապիլէն գապուլ էտիլ-
մէսինէ լազի օլաճագլարընը պէյան էյլէմիչ-
լէր տիր: Գօնֆէրանսըն սօն իճթիմաընտա միւ-
թարէքէ միւստէթիլինի իւչ կիւն թէմտիտինէ
զարար վէրիլմիչ տիր:

Միւթիկէվիլի. — Լօնտրա սիւֆէրա գօնֆէ-
րանսընտա Արնապուտըզ հազգընտաքի նի-
զամնամէնին թէադիլի իքմալ էտիլմիչ տիր:

Հիւլլումէթ ի ճէտիտէ ալթը այա գատար թա-
յին էտիլէճէք պիր Փրէնս մարիֆէթիյլէ խա-
լէ օլունաճագ տիր: Պէյն էտաիւվէլ պիր գօ-
մօսիօն էլիէվմ մէմլէքէթին ագսամը միւ-
թէատաիսէսինտէ ճարի պուլլունան էչքալը
մուլթէլիֆէ ի խաարիյէ հազգընտա թէադի-
գաթտա պուլլունաճագ, պու գօմօսիօնըն լա-
փօրընա կէօրէ մէմլէքէթին չէք ի խաարէսի
զարարլաչտըրըլաճագ տիր: Մէմլէքէթին ժան-
տարմասընըն իսվէչ գապիթլէրինին թահթը
խաարէսինտէ պուլլունաճագը զարար վէրիլմիչ
իտէ ալ, Իսվէչլէրին լէտտի իւզէրինէ ճիլէ-
մէնք հիւլլումէթինէ միւրաճաաթ օլունամաը
թէսալվուր էտիլմէքալէ տիր: — Բուսլանիա
ասաքիրի ճիլիպպէ ճիհէթլէրինտէ պուլլուն-
մադտա տիր: — Գարատադհիւլլումէթի Սըրպ
օրտուսուլա վազը օլան մուսալլէնէթէ մուզա-
պիլ, Եագօվա չէհրինին քէնտիտինէ թէրք օ-
լունամաընը թալէպ էյլէմիչ իտէ ալ Սըրպա-
ընը պու թալէպի լէտա էտէճէյի զանն օլուն-
մադտա տիր: — Սօն մուհարէպէտէ Սըրպլար
վէ Եունանլար 60 պին, Պուլլարլար իտէ 80
պին քիչի զայ էթմիչլէր տիր: — Տէրնէտէ Ի-
թալիանլար իլէ Արապլար արաաընտա վուզու
պուլան պիր միւստէմէտէ Իթալիանլար մադ-
լուպ օլմուչլար: Պիր օթօմօպիլ տէրունինտէ
հօլճուլուգ էտէն 8 Իթալիան զապիթլէրի Ա-
րապլար թարաֆընտան թէլէֆ վէ օթօմօպիլ
տախի իհրադ էտիլմիչ տիր: — Լիզպօնտա
միւտհիչ պիր իսթիլալ զուհուր էթմիչ տիր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Տիպլումասի ալէմինի իչդալ էտէն էտիրնէ
մէսէլէսի, պու հաֆթա զարֆընտա հալլ օլուն-
մադա տօղրու հիչ պիր խաթվէլ ալմասըզը
չէօյլէ տուրսուն, կիթտիքճէ տահա միւրէք-
քէպ պիր հալ քէսպ էթմէքալէ վէ տահա մէ-
րադալէր սաֆհէլէր կէօսթէրմէքալէ տիր: Էվ-
րօփա գօնսիքրինին, պու մէսէլէտէ տախի իֆ-
լաս էտէճէյի զանն օլունույօր: Լօնտրա սիւ-
ֆէրա գօնֆէրանսընտա, լէսմէն տիւվէլ ի
մուազզամանըն միւթթէֆիզ կիպի կէօրիւնմէ-
լէրինէ լաղմէն, Թիւրքիայը էտիրնէտէն չը-
գարըպ էնօս-Միտիա խաթթընա ալտէթէ մէճ-
պուլ էթմէք իչիւն իսթիմալ օլունաճագ հիչ
պիր վասըթտա իթթիհատ էտէմէմիլլէր տիր:
Հաթթա, տիւվէլ ի մուազզամա սիւֆէրաաը-
նը, միւնֆէրիտէն Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ
իլէ էտիրնէնին թալիլէսինի խաարիսահանէ թէ-

մշննի էթմէլէրի պիլէ պու կիւնէ պատար վա-
գը օլմամըլ տըր վէ հաթթա Օսմանըլ տէվա-
իր ի սիյասիյէսինտէ դանն օլունույօր քի,
էվրօփա պու խուսուս իչիւն Պապը Ալիյէ
միւրաճաաթտան սարֆը նաղար էթմիշ տիր:
Էտիրնէնին թախլիյէսի իչիւն Բուսիա թա-
րաֆընսան խուսուսի պիր հարէքէթ վագը օ-
լաճաղը ինթիմալը տախի թէնագղուս էթմիշ
տիր: Բուսիա խարիճիյէ նաղըրը Մ. Սազա-
նօֆ Օսմ. սէֆիրի Թուրխան փաշայա Բուսի-
անն թիւրքիայա գարչը հիչ պիր խուսուսէթ
պէսլէմէտիյնի վէ Թիւրքիա հուսուտընտա
օ մագսէալէ թահլիտաթտա պուլունմատըղընը
պէյան էթմիշ տիր: Բուսիա Էտիրնէ մէսէլէ-
սինտէ հալընըզ պաշընա հարէքէթ էտէմէյէ-
ճէք, անճագ տիւվէլ ի մուաղղամանն րիզա
վէ մուվաֆապաթը իլէ հարէքէթ էտէճէք
տիր, հալ պու քի իթթիֆադը Միւսէլէս
տէվլէթլէրի վէ հաթթա ինկիլթէրրա պիլէ,
Բուսիայա պէօյէ նաղիք պիր վաղիֆէ թէվաի
էթմէքլիյի քէնտի մէնֆաաթլարընա մուվա-
ֆըզ կէօրմէյօրլար: Պինաէնալէյհ պու կիւն
Բուսիա, Ավսթրիանն տախի Նովիփազոր
սանճաղընը իշղալ էթմէսինին վէ պու սու-
րէթլէ վուզուր մուհապագ օլան պիր էվրօ-
փա մուհարէպէսինին էօնիւնալ ալմագ իչիւն,
միւնֆէրիտէն հարէքէթ էթմէյէճէյի զանն օ-
լունույօր: Մէհաֆիլ ի սիյասիյէտէ հաքիմ օ-
լան էֆէքար չու տըր քի, պիր էվրօփա
հանընը թէնլիքէսի օլմամագ իւզրէ Թիւրքի-
այը Էտիրնէտէն չըգարմանն էն միւստիր չա-
րէսի, Պալքան մուհարիպլէրի արասընտա
սէրիէն սուլճ ագա էտիպ, Պուլղարիա իլէ
Բումանիայը, հաթթա իճապ էտէրսէ տիկէր
Պալքան տէվլէթլէրինի տէ Թիւրքիա իւզ-
րինէ սալը վէրմէք տիր: Բումանիա օրտուր
Ֆիլիպպէտէն տէօրթ սաաթ պիր մէսաֆէտէ
պուլունուպ, Թիւրքիայա գարչը պիր մուհարէ-
պէ իճապ էտէրսէ, ասքէրլէրինի Պուլ-
ղարարա գաթարագ Էտիրնէ իւզէրինէ եիւրիւ-
մէքտէ հիչ պիր միչքիւլաթ չէքմէյէճէք տիր:
Պուլղարիա վէ Բումանիա արասընտա գէրրէ գա-
տար իթթիլաֆ գալմամըլ, հուսուս մէսէլէսի
արալարընտա թէմամէն թէսվիյէ օլունմուշ վէ
Բումանիանն էլիէվմ Պուլղարիանն համիսի
մէվզիլնտէ պուլունմագտա օլտուղու հալտէ,
Թիւրքիա ալէյհինէ Պուլղարիա իլէ թէարիւղի
պիր իթթիֆագ ագս էթմէսի փէք միւնթէ-
մէլ տիր: Երնէ տէ Բումանիայը պու սուրէթլէ

հարաքէթէ սէվգ էտէն Էտիրնէյի հէր հալտէ
Թիւրքլէրաէն ալմագա փէրաէ արգասընտա
սարֆը դայրէթ էտէն Բուսիա տըր: Թիւր-
քիայա կէլինսիքաէ, Էտիրնէյի էն սօն աս-
քէրի գալընճայա գատար մուհաֆագա էթմէյէ
գարար վէրմիշ տիր: Հիւքիւմէթ՝ պաշ գօման-
տանա հէր ինթիմալա գարչը հաղըր պուլուն-
մատը իչիւն էմր վէրմիշ օլտուղունտան, օրտու-
քէմալը ֆաալիյէթլէ իսթիհարաթ վէ թէտա-
րիքիաթտա պուլունմագտա տըր: Էտիրնէնին
իսթիհարաթարը պէթէքրար թամիր վէ թահ-
քիմ օլունմագտա վէ հաթթա պու իշլէրի
տահա չափուզ պիթիրմէք իչիւն իսթանպօլ-
տան 200 ամէլէ կէօնսէրիլիշ տիր: Պուրտա
չունու տախի իւզվէ էտէլիմ քի, Եունանիս-
թան վէ Սըրպիսթանն Թիւրքիա ալէյհինտէ
թէքրարէն Պուլղարիա իլէ իթթիֆագ էթմէ-
լէրի միւնթէմէլ կէօրլիւմէյօր: Մ. Վէնիզլօս
պէյան էթմիշ տիր քի, «Թրակիանն Թիւրքիա-
տան իսթիրտատը վէ Պուլղարիանն օրտաքի
արալիճէ զայիաթը հագզընտա Պուքրէլ սուլճ
քօնֆէրանսը հիչ պիր միւզաքէրէտէ պուլուն-
մագաճագ տըր: Պու զայիաթտան հալընըզ
Պուլղարիա մէսուլ տըր:» Տիւվէլ ի մուաղղա-
մանն Էտիրնէնին թախլիյէսի իչիւն Պապը
Ալիյէ Օդոստոս 4տէ միւրաճաաթ էտէճէքլէրի
մէմուլ օլունույօրտը, լաքին ինկիլիզ սէֆա-
րէթի թալիմաթ ալմատըղընը պէհանէ էտէրէք,
միւրաճէաթ վագը օլմամըլ տըր: Խուսուսի
իսթիլապարաթըմըզա նաղարէն, ինկիլթէրրա
սէֆարէթի Պապը Ալիյէ միւրաճէաթ էտէրէք
Պուլղարիա իլէ սօղորուտան սօղորույա միւզա-
քէրաթա կիրիշմէսինի թախլիյէ էթմիշ տիր:
Պու սէպէպտէն Սատրագամ Սայիա Հալիմ
փաշա, հալա իսթանպօլտա պուլունմագտա
օլան Պուլղար մուրախիսալը Մ. Նաէվիլ իլէ
թէքրար միւզաքէրաթա պաշլամըլ տըր: Շա-
յէտ պու միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ Պուլ-
ղարիա վէ Թիւրքիա արասընտա պիր իթիլաֆ
հասըլ օլմագտա, օլ գէման ինկիլթէրրա Պապը
Ալիյէ վագը օլաճագ միւրաճէաթ իչիւն տիկէր
տէվլէթլէրէ իլթիհագ էտէճէք տիր: Տիկէր
չայանը մէրագ վէ տիգդաթ պիր նօղթա տա,
մէճլիսի վիւքէլանն պիր թագըմ թալիլաթ
մուզապլիլնտէ Էտիրնէյի թախլիյէյէ մուվա-
ֆագաթ էտէճէյինէ տաիր իսթանպօլտան պա-
զը էվրօփա զաղէթալարընա վէրիլէն խապէր-
լէր տիր: Պու խապէրէ կէօրէ չու շարթլարլա
հիւքիւմէթ Էտիրնէյի թախլիյէ էտէճէք իմիշ:

1. Կէօմրիւք ընտանիքն 0/0 4 զամմ օլունմասը ,
 2. Էնօս-Միտիա հոտուաւընըն թիւրքիա լէյ-
 հինտէ թատիլ օլունմասը , 3. Ատալարտսն պիր
 դաչընըն թիւրքիայա թէրք օլունմասը : Լա
 թիւրքի դաղէթաւընըն իսթիսպարաթընա կէօրէ,
 տիւվէլի մուազզամա պու շարթլարը դապուլ
 էթմիչլէր վէ վէրէճէքլէրի նօթատա մէկքիւր
 թափիզաթ մուգապիլինտէ էտիրնէյի թախլիյէ
 էթմէսինի թափսիյէ էտէճէքլէր իմիլ : Մամա-
 ֆիյի, հիւքիւմէթին պու շարթլարա էտիրնէյի
 թախլիյէ էտէճէյինէ տաիր օլան հաժաթիւքի
 ծախիլիյէ հազըրը թալէաթ պէյ քէմալ ը չիտ-
 տէթլէ թէքդիպ էթմիչ տիր : Միւշարիլէյի
 չէօյլէ տէմիչ տիր : «Օսմանլը վաթանիլըվէր-
 լիլի, կէօմրիւք բուսուլընըն թէղեիտի պէհա-
 սընա սաթըլամազ, պէն սօն պիր տէֆա օլա-
 րազ պէյան էախօրըմ, վէ պու պիւթիւն նա-
 զըրլարըն պէյանաթը սըր : Էտիրնէ անճազ
 պէհատըր օրտուսուղուն տէօքմէյէ հազըր օլ-
 տուղու գան պէհասընա ալընապիլիլի : Պուլ-
 զարիա սապըզ պաշ վէքիլի Մ. Կէչօֆ խու-
 սուսի պիր մէմուրիլէթլէ փէթէրսպուրկա իր-
 սալ օլունարազ Ջար հուղուրունա գապուլ օ-
 լունմուլ վէ թիւրքլէրին թրակիայա թէճա-
 վուղարը հազըրնտա թէաթի ի էֆքեար օ-
 լունմուլ տըր : Ջաթ ը Եահանէ Բումանիա
 դրալընըն թէլէղարաթընա ճէվապէն, թիւրքիա
 փայթաթընըն թահթ ը էմիլիյէթաէ պուլուն-
 մասը իլիւն էտիրնէյին թիւրքլէրտէ գալմա-
 սընըն լալըմ օլտուղունու պէյան էթմիչ տիր :
 Բումանիա սէֆիրի Սատրազամ փաշա իլէ օլան
 միւշազաթընտա, Պուքրէյ սուլէ գօնֆէրանսը-
 նա թիւրքիանըն մուրախիսա կէօնտէրմէսի
 թէքլիֆինին, Բումանիա հիւքիւմէթի թարա-
 ֆընտան գուպուլ օլունմասըղընը պէյան էթ-
 միչ տիր : Սէֆիր ճէնապլէրի իլալէթլէն պէյան
 էթմիչ տիր քի, խուսուսի պիր թազըմ մէ-
 սաիլ հազըրնտա միւշաքէրէ էթմէք իլիւն ի-
 լէրիտէ պիր թիւրք մուրախիսասընա տախի
 իհթիյաճ հիսս օլունաճազ տըր :— Վէլի ի Ահա
 Նուսուֆ իզղէտտին էֆ. վէ շահգատէ Ջիաէտ-
 տին էֆ. հազըրէթլէրինին էտիրնէյէ ազիմէթ-
 լէրի, փէք կէրմի թէգահիւրաթ ը վաթանիլէր-
 վէրանէյի մուճիպ օլմուլ տըր : Կէրէք հէր
 սընֆ էհալի վէ կէրէք ասաքիր ի շահանէ թա-
 րաֆընտան ազիմ թանթանա վէ տէպտէպէ
 իլէ իսթասիօնտա իսթիգալ օլունմուլ տըր :
 Միւշարիլէյի էհալիյէ իյրատ էթտիլի նութգտա,
 Խիւտալէնտիկեար դազիւնին ֆէթհ էթտիլի պու

իքինճի փաթիթաթըն տիւշմէն էլինէ կէչմէսի-
 նին փէք էլիմ օլտուղունու վէ օրտուսուն չէ-
 ճաթըլա իսթիրտասընտան սօլալը ճէնապ ը
 Ալլահա համտ ու սէնա էթտիլինի պէյան էյ-
 լէմիչ տիր : Ասալիլ ի Օսմանիյէ թարաֆըն-
 տան միւշարիլէյի չէրէֆինէ օլարազ պիր բէնմ
 ի Պէչիտ իճրա օլունմուլ տըր : Վէլի ի Ահա
 հազըրէթլէրինին քէչիտէ էթմիչ օլտուղու պիր
 զիյաֆէթտէ, իւմէրա ի ասաքէրիյէ, պաշ միւլ-
 քիյէ մէմուրլարը, վէ էրմէնի, Բում,
 Պուլզար, Մուսէվի բէլա ի բունանիլէրի
 հազըր պուլունմուլար տըր : Միւշարի-
 լէյի էտիրնէ ֆուգարասընա թէվլի օ-
 լունմազ իւզըէ 500 լիրա իհատ էթմիչ տիր :
 Միւշարիլէյի օթօմօպիլլէ Գըրգ Բիլիսէ վէ
 անտէն Մուսթաֆա փաշայա տախի ազիմէթ
 էտէրէք աֆնի ղէլէհան ը համիլէթին թէգահիւ-
 րաթընը օրալարտա տախի միւշահէտէ էթմիչ-
 լէր վէ կէչէն ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ փաթ-
 թախթա վասըլ օլմուլար տըր : Էտիրնէտէ
 էհալի թարաֆընտան պիր միթինկ ազտ օլու-
 նարազ, էտիրնէնին Օսմանլը հաքիմիյէթինտէ
 գալմասը իլիւն էհալինին էն չէտիտ արզու-
 լարը հիւքիւմէթէ պիւտիլիլիլի տիր : Մէքքիւր
 միթինկտէ գարարիլիլ օլտուղու վէճէլ, 2 էր-
 մէնի, 2 Միւլիման, 2 Պուլզար, 2 Մուսէվի
 ազատան միւրէքքէպ պիր հէյէթ իսթանպօլա
 կէլէրէք, էտիրնէ էհալիսինին արզուլարընը
 Սատրազամ փաշայա պէյան էթմիչլէր տիր :
 աֆնի հիլէթ իսթանպօլ տիւվէլի մուազզամա
 սիւֆէրասընա տախի միւրաճաթ էթտիքտէն
 սօնրա, էվրօփա փաթիթաթընա ազիմէթ
 էտէրէք խարիճիլէ նազըրլարընտան էտիրնէնին
 թիւրքիա հաքիմիյէթինտէ գալմասը խուսու-
 սընտա էտիրնէ էհալիսինին արզուլարընը պէ-
 յան էտէճէքլէր տիր : Օգոստ. 7 տէ Տար էլ
 ֆինուն միւտալիլիլէրի, պիր խուսուսի թրէնլէ
 էտիրնէյէ ազիմէթ էտէրէք, օրտա ազտ էտէ-
 ճէքլէրի պիր միթինկ իլէ Օսմ. տար էլ ֆինուն
 թալէպլէրինին տախի էտիրնէնին թիւրքիա-
 տա գալմասընը պիւթիւն գուվլէթլէրիլլէ թա-
 լէպ էթտիքլէրինի, ալէմ ի մէտէնիյէթէ իզ-
 հար էտէճէքլէր տիր : Էտիրնէտէ պուլունան
 էճնէպի գօնսօլսալարը, թիւրք օրտուսունըն
 էտիրնէյէ տուխուլունտան սօնրա ասալիլ վէ
 ինթիլամը թէէսիտ էթմէյէ զալրէթ էթտիքլէ-
 րինի միւպիլն հիւքիւմէթլէրինէ բափօրլար վէ-
 րէրէք, էհալինին տախի հիսսիյաթընըն նէ
 մէրքէզտէ օլտուղունը պէյան էթմիչ տիրլէր :
 Պուլզար հիւքիւմէթի, գօնսօլսալարըն պու
 մուամէլէսինտէն սօլալը մէնսուպ օլտուղարը
 հիւքիւմէթլէրինէ փրօթէսթօ էթմիչ տիր :

Մոլսքեղիվ խապերիւր — Սիւրիա իսլահաթը հազգընտա Պէյրուլթ զազէթալարընըն վերտիլի խապէրէ կէօրէ, խըզմէթ ի ասքէրլիյէ Սիւրիա տախիլինտէ օլաճագ վէ վարիտաթը մահալլիյէ օրանըն ինթիլաճաթընա սարֆ օլունաճագ տըր: — Հիւքիւմէթ ախիրէն օրտու իչիւն Ալամանիատան տիւմէնլի պիր պաշօն իշթիրա էթմիշ տիր: — Հիւքիւմէթ Տիյունը Ումումիլէտէն 47,200 լիրա իսթիզրազ էթմիշ վէ Նիսան մաալարընը թէվլիյէ պաշամըն տըր: — Պուլզարլարա էսիր տիւլիւպ տէ, Թէքֆուր տաղընըն զապթըլա գուրթարըլան վէ իսթանպուլա կէթիրիլիպ հապս էսիլէն 159 էրմէնի ասքէրլէրի էրզրուճա կէօնտէրլիմիշ տիրլէր: — Պոմպէյտէն իսլամ էհալիսի, քէզա Բէյիթաուճտան Հիլալը Ահմէր ճէմիլէթի Սատրաղամ թէլէղրաֆլար քէչիտէ էտէրէք, էտիրնէնին իսթիրտատընտան տօլայը հիւքիւմէթի թէպրիք էթմիշ տիրլէր: — Պուլզարլար էսկի Զաղարատա 4000 Օսմ. էսիրլէրինի տէմիր թէլլէրլէ մուհասէրէ էտէրէք գուրշունա տիզմիլլէր վէ անճագ 3 քիլի գուրթուլմուշ տըր: — Իսքիւնը մուհաճիրէյն իչիւն 10 միլիօն վէ ումուրը նաֆաա իչիւն 3 միլիօն զըշպիւտճէյէ պա իրատէ ի սէնիյէ զամմ օլունմըն տըր: — Բէթի խաղինէյէ ի տէվլէթէ 700,000 լիրա թէսլիմ էթմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ախիրէն զուհուր էտէն սիյասի վէ ասքէրի միւլքիւլաթ էրմէնի մէսէլէսինին պիր ան իչիւն թէէխիլինի մուճիպ օլմուշ տըր: Պու միւլքիւլաթ զալի օլուրսա հէյէթ ի սիւֆէրա թէքրար իճթիմա էտէրէք, սօն պիր իսլահաթ փրօզրամը հազըր էտէճէքլէր տիր: — Պիր զաշ հաֆթատան պէրու Րուսիանըն էրմէնիսթան հուաուտունը թէճալուզ էտէճէյի խապէրի տէվլէրան էտիյօր իտի իտէ տէ սօն կիւնլէրտէ Րուսիա րէսմէն Գարա աէնիզ տօնանմադընըն Սըվազը վէ ասքէրինին տախի էրմէնիսթան հուաուտունը թէճալուզ էթմէյէճէյինի քէզա միւնֆէրիտէն պիր հարէքէթտէ պուլունմայըպ էլրօփանըն գարարը մուճիպ հարէքէթ էտէճէյինի իլան էթմիշ տիր: — Թէքֆուր Տաղ — Մալկարա հազգընտա տըլնան սօն խապէրլէր օլտուզճա մէմնունիլէթպախշ տըր: Պապը Ալի մահալը մէղքիւրէ իրսալ էթմիշ օլտուզու հիլէթի ի թէֆթիլիյէ իւզէրինէ պիր էրմէնի ազա տահա զամմ էտիլմէսինի թէքլիթ էթմիշ վէ փաթրիգիւսանէ տախի Պիտրոս Րէմզի էֆէնտիլի

Թային էթմիշ տիր: Հէյէթ ի մուրախիսաա 5000 լիրա հիւքիւմէթ թարաֆընտան իանէ կէօթիւլմիշ տիր: — Ազգային ժողով փաթրիք հազրէթլէրինին իսթիֆաաըն պիրէ գարշը 44 լէյ իլէ գապուլ էթմիշ տիր: — Լօնտրատա վէ փարիզտէ Րաֆֆինին 25ինճի սէնէ Յորեկանը իճրա էտիլմիշ տիր: Լօնտրատաքի զիյաֆէթտէ Րաֆֆինին զէվճէսի վէ իքի չօճուզլարը հազըր պուլունտուզու հալտէ, փարիզտէ տախի քիւլիւք օղու հազըր պուլունմուշ տըր: Յորեկանտա էրմէնիճէ, ինկիլիզճէ վէ ժրանսըզճա նուլթլար իրատ էտիլիպ, էրմէնիճէ թէրէնիւմէթ օլմուշտըր: — Մուշտա Թարգմանչաց Աշտիշատ վէ Գլակ Մանաթըրլարընտա իարախանեան Եպիսկ. րիյասէթինտէ էրմէնի հուրուֆաթընըն 1500ինճի վէ էրմէնի մաթպուլաթընըն 400ինճի լէս իսէնէ ի տէվրիյէ զիյնէթլէրի վուզու պուլմուշ տըր: Մէղքիւր զիյնէթլէրէ մանէն իշթիրաք էթմէք իւզրէ իսթանպուլտա պուլունան պիւթիւն էրմէնի էտիպլէր վէ Ագասաւաւտ զազէթաաը հէյէթ ի մուհարիլիյինի թէլէղրաֆլար քէչիտէ էթմիշ տիրլէր: — Սօֆիատա Հնչակեան վէ Դաշնակցական հէյէթ ի մէրքէղիլէրի արասընտա պիր իթթիհատ ազտ օլմուշ տըր: — Կէչէն հաֆթա Պրուսա ճիւլաբընտա փօսթա իւզէրինէ պիր թաղըմ միւստէլլահ Արնալուար հիւճիւմ էտէրէք սիւրիւճիւնիւն 4ինի էօլտիւրմիւլլէր վէ պիրինի հարալամըլար իտի: Պրուսա Ալայ պէյի 50-60 ժանտարմա ասքէրլէ հաղընլարտա պուլունան քէօլլէրէ կիտիպ խրսըղլարը արայաճագ եէրտէ պիր պուլուզ սաաթ մէսաֆէտէ պուլունան Եհնիճէ նամ էրմէնի քէօլիւնէ կիտիպ, «Շիւպէմիզ սիզտէ տիր, էլզըլար պուլտա տըրլար, չիւպիէնիզ քիմլէրաէ իտէ սէօլլէյինիզ լիթսլիմ էթմէյինիճէ էլիմտէն գուրթուլամազսընը» տէյուլ քէօլիւն պէլլի էրմէնիլէրինտէն 15 քիլի տէրաէսթ էտիպ ինէկէօլէ հօլլամըն տըր: — Երմի հաշընը իթմամ էթմէմիշ օլանլարըն իսլամիլէթէ գապուլ էտիլմէյէճէյի հազգընտա պիր նիզամ նէյր օլունմուշ իտի, հալպու քի իսթանպուլտա հէման պու կիւնլէրտէ 14 հաշընտա պիր էրմէնի գըզընը 17-18 հաշընտա պուլունան պիր Թիւրքէ իլքեահ էթմիլլէր: Նիզամըն թաթպիլիլ — Վանտա Կարօ Մուրատեան, Մուշտա Գապար վէ գարըսը գաթլ էտիլմիշ տիր: — Էրզինկեան պոմպա մէսէլէսինտէն տօլայը թահթը մուհաքէմէտէ պուլունան էրմէնիլէր թէպրիէ ի զըմմէթ էթմիշ տիրլէր:

Միսիր ի միւտլ վէ աահիպ ի խթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԳԷՇԵՇԵԱՆ ՄԱՌՊԱՍԱՐ

Տէրխաւաթ, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32-34